

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 6 maart 2014

MEDITATIE

Apostolische aansporing op de biddag

Biddag nood

Simon Petrus schrijft een herderlijke brief. Aan vreemdelingen in de verstrooiing. Het zijn jodenchristenen verspreid in Klein-Azië (1:1). Het zijn geestelijke vreemdelingen op aarde. Er is in hun leven een genadewonder gebeurd!

Van nature voelt een mens zich zo goed thuis op deze aarde. Petrus verklaart in het adres van zijn brief hoe een kind van Adam zo'n vreemdeling wordt: 'De uitverkorenen naar de voorkennis van God den Vader, in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des

Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.

1 Petrus 5:7

bloeds van Jezus Christus...' (1:2) Het is door het vrijmachtige werk van de Drie-enige God in het hart. Door een nieuwe geboorte uit God zijn ze burgers geworden van een ander Koninkrijk. Ze zijn wedergeboren tot een levende hoop. Is dit wonder in uw leven al gebeurd? Dat wordt zichtbaar in de vruchten. Zulke pelgrims roept de apostel toe: Werpt al uw bekommernis op Hem! Uw bekommernis. Dit woord ziet op: angstige bezorgdheid. Een last waaronder je gebogen gaat. Iets dat je denken verwacht en je hart ernstig verontrust. In het Paradijs kwam dit woord niet voor. Het vindt z'n oorzaak in de zonde. Al uw bekommernis. Biddag nood! In het tijdelijk leven. Ziekte, tegenspoed en rouw. Persoonlijk, in uw gezin of met de zaak. Elk huis heeft zijn kruis. Zorg in het geestelijk leven. Kent u ook geestelijke bekommernis? Kent u naast een zorgenlast ook een drukkende zondenlast? 'Want ik maak U mijn ongerechtigheid bekend, ik ben bekommerd vanwege mijn zonde' (Ps. 38:19). Al uw bekommernis! Over uw openstaande schuld. Over een Borg. Over de toepassing van Zijn bloed. Over uw inklevende verdorvenheid! Bekommernis over de toekomst van de kerk. Over land en volk. Waar moet zo'n pelgrim heen met al die angstige zorg? Petrus wijst u een uitnemende weg: Werpt al uw bekommernis op Hem!

Biddag raad

De apostel geeft een lieflijke raad: werpen op Hem! Werpen wil zeggen: er afstand van doen, loslaten, afwentelen. Op Hem. De Almachtige! De sterke God met Zijn eeuwige armen. Laat de Heere nu eens zorgen. 'Geen ijd'le zorg doe u van 't heilspoor dwalen; houdt in uw weg het oog op God gericht' (Ps. 37:3). Werpen op Hem! U zegt: kon ik dat maar. Alles eens kwijt-raken bij de Heere. Daar gaat iets aan vooraf. Daar is genade voor nodig. Dat is onlosmakelijk verbonden met vers 6: 'Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhooge te zijner tijd.' Vernederd worden onder Zijn krachtige hand. Afgebracht van alle vertrouwen op uzelf en schepselen. In het stof aan Zijn voeten als een rechteloze smekeling. Daar wordt diezelfde krachtige hand ook de hand waarin ik al mijn bekommernis leggen mag. Werpen op Hem is een heilige kunst. Weet u ervan in de praktijk van uw leven? Ervaren dat Hij het overneemt! Gelukkige vreemdelingen. 'Mijn ziel is immers stil tot God, van Hem wacht ik een heilrijk lot.' (Ps. 62: 1).

Biddag troost

Want Hij zorgt voor u! Er staat letterlijk: want u gaat Hem ter harte. Hij bekommert Zich om u! O, pelgrims, Hij laat u niet over aan uw lot. Hij zorgt als de almachtige Schepper en Onderhouder voor al Zijn schepselen. Hij zegent mens en beest. Hij doet Zijn hulp nooit vrucht'loos vergen. Hij zorgt in het bijzonder voor Zijn Kerk. Hij doet alle dingen van Zijn vaderlijke hand hen toekomen. Hij zal ook al het kwaad ten beste keren. Om Zijns Zoons Christus' wil! Omdat al hun bekommernis op Christus is aangelopen. Omdat Christus Zich zo eindeloos diep vernederd heeft onder Gods hand. Hij boog uit vrijwillige liefde onder Gods recht. Zie Hem buigen in Getsémané en op Golgotha! Zó droeg Hij de oorzaak van al uw bekommernis. Zó heeft Hij de vervloeking van Zijn pelgrims op Zich geladen, opdat Hij hen met tijdelijke en eeuwige zegeningen vervullen zou! Bekommerde

Inhoud

- 1 Apostolische aansporing op de biddag
- 2 Commentaar: Wachten op Gods tijd
- 3 Stem uit het verleden
- 4 De chronologie van de drie stukken in de Heidelbergse Catechismus (3)
- 5 Even maar...
- 7 Twaalf regels om kinderen op te voeden tot misdadigers
- 9 Op de orgelbank (2)
- 11 Alternatieve geneeswijzen (13)
- 12 Verhalen van vroeger: Een biddag in Giessendam
- 13 Studiebijbel
- 13 Boekennieuws
- 14 Kerknieuws
- 16 Berichten
- 17 Kerkdiensten

vreemdelingen, Hij zorgt voor uw zaligheid. Hij is Jezus, want Hij zal Zijn volk zaligmaken van hun zonden. Zijn zorg is niet alles geven wat u hebben wil! Hij onthoudt u in Zijn volmaakte opvoedkunde wat niet goed voor u is. Daarom, laat Hem zorgen in dit nieuwe jaarseizoen! Geef alles uit handen. Al verstaat u het niet. Al wilt u het niet.

Al kunt u het niet! Smeek maar of Hij het u uit handen neemt. Heilig onbezorgd! 'Zijn machtig' arm beschermt de vromen, en redt hun zielen van de dood; Hij zal hen nimmer om doen komen, in dure tijd en hongersnood.'

Werkendam,

ds. M. Karens

COMMENTAAR

Wachten op Gods tijd

Vorige maand kwam voor oud-minister Borst onverwacht het einde. Waarschijnlijk kwam zij door een misdrijf om het leven. Uiteraard werd in de verschillende in memoriams veel aandacht besteed aan de euthanasiewet die zij rond de eeuwwisseling wist te realiseren. Maar ook anderszins stond het thema euthanasie volop in de belangstelling.

Half februari hadden we zelfs de week van de euthanasie. Binnenkort komt er een commissie die de regering moet adviseren over hulp bij zelfdoding aan ouderen die levensmoe zijn. In België kwam onlangs een verruiming van de euthanasiewetgeving tot stand, waardoor ook kinderen een verzoek tot levensbeëindiging kunnen indienen.

Hellend vlak

Niet zonder reden is destijds, toen de euthanasiediscussie op gang kwam, door tegenstanders betoogd dat we ons met euthanasie op een hellend vlak begeven. De wetgeving die in 2001 tot stand kwam, legaliseerde euthanasie door artsen in geval van ondraaglijk en uitzichtloos lijden. Daarbij werd gedacht aan mensen die ongeneeslijk ziek waren. Maar na verloop van tijd verschoof dat gezichtspunt naar de achtergrond. Ook in een niet-terminale fase moest euthanasie mogelijk zijn. En moest euthanasie ook niet kunnen bij ondraaglijk psychisch lijden? Of bij mensen die wilsonbekwaam zijn geworden? En wat te doen met mensen die levensmoe zijn? Die hun leven voltooid achten en er daarom een eind aan willen maken? Dat zou toch eigenlijk ook moeten kunnen, zo menen velen.

Zo is er in de publieke opinie steeds

De groeiende vraag naar euthanasie is niet alleen een kwestie van lichamelijke aftakeling, maar heeft duidelijk ook een sociale kant.

meer begrip gekomen voor allerlei situaties waarin mensen zelf hun levenseinde willen bepalen. Dat vertaalt zich ook in de politiek. Het CDA was destijds nog tegen de euthanasiewet van minister Borst. Inmiddels is die partij niet alleen in Kamerzetels fors teruggelopen, maar maakt zij zich niet meer zo druk over euthanasie. Zij volgt ook in dit opzicht de tijdgeest.

Secularisatie en mondigheid

Wat is de achtergrond van deze droevige ontwikkeling? Ongetwijfeld hangt de toegenomen aanvaarding van euthanasie samen met de secularisatie. Veel mensen geloven niet meer in God, de Schepper van het leven, Die beschikt over leven en dood. Voor velen geldt: dood is dood. In ieder geval is er geen besef meer van het oordeel dat een mens na het sterven wacht (Hebr. 9:27).

Bovendien is onder christenen de gedachte van de alverzoening duidelijk in opkomst. Velen geloven niet meer dat een God van liefde, mensen voor eeuwig naar de hel zal verwijzen. Als er al een hel is, dan zal die uiteindelijk leeg blijken te zijn. Ook onder mensen die zich orthodox of Bijbelgetrouw

noemen (denk aan de achterban van de EO) vindt deze leer van de alverzoening steeds meer ingang. Dat vloeit voor hen voort uit de overmacht van Gods liefde. Zo werd in de credotekst, de aangepaste versie van de Apostolische Geloofsbelijdenis, die werd opgesteld met het oog op de Nationale Synode van 2010, de passage weggelaten dat Christus wederkomt om te oordelen de levenden en de doden.

Het zal duidelijk zijn dat hier wissels worden omgezet. Hier hanteert men een ander Godsbeeld dan wat ons in de Bijbel is geopenbaard. 'God is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig', zo wordt ons in de Heidelbergse Catechismus (vraag 11) voorgehouden. Dat is een samenhang die heel fundamenteel is. De opstellers van de catechismus wisten van de ernst van de zonde en de heiligheid van God. Dat besef is bij velen die zich christen noemen, verloren gegaan.

Een ander gezichtspunt in de euthanasiediscussie is de mondigheid van de hedendaagse mens. Mensen willen zelf tot het einde toe de regie van hun leven in handen houden. Als er eigenlijk niets meer te genieten valt, als de lusten niet meer opwegen tegen de lasten, als je vindt dat je leven voltooid is, waarom zou je er dan geen eind aan mogen maken? Moet je dan accepteren dat een ander (de overheid, de kerk, of de huisarts) voor jou beslist heeft dat dat niet kan? Dat is toch niet meer van deze tijd!

Het valt te vrezen dat we de komende jaren een verruiming van de euthanasiewet krijgen of in ieder geval een verruiming van de euthanasiepraktijk. Terwijl er ook nu al tal van ingrepen plaatsvinden, waarbij de oorspronkelijke opzet van de wet erg wordt opgerekt. Wat te denken van het geval van een ambtenaar die geen vrienden en geen hobby's had en daarom euthanasie aanvraag toen hij met pensioen ging en bovendien een arts bereid vond om daartoe over te gaan? Is dat niet huiveringwekkend?

Sociale druk

De groeiende vraag naar euthanasie is niet alleen een kwestie van lichamelijke aftakeling, maar heeft duidelijk ook een sociale kant. Vereenzaming en gebrek aan voldoende zorg kan er gemakkelijk toe leiden dat mensen hun leven als ondraaglijk en uitzichtloos ervaren. Dat zou voor ons een extra stimulans moeten zijn om om te zien naar chronisch zieken en hoogbejaarden. Terecht is een van de projecten van onze jeugdbond dit jaar: aandacht

voor de ander.

Het overheidsbeleid is er tegenwoordig duidelijk op gericht om ouderen heel lang met wat thuishulp zelfstandig te laten wonen. Dat is nu eenmaal stukken voordeliger dan in een bejaardenhuis of verzorgingstehuis. Bij ongewijzigd beleid zouden als gevolg van de vergrijzing de lasten te sterk oplopen. Daar kan men begrip voor hebben, maar we moeten wel bedenken dat vereenzaming en verwaarlozing de vraag naar euthanasie kunnen aanwakkeren.

Evenzo moeten we er beducht voor zijn dat, naarmate euthanasie normaler wordt en de wettelijke mogelijkheden daartoe ruimer, de druk op mensen toeneemt om voor dat alternatief te kiezen. Druk van familieleden die het steeds meer als een probleem ervaren om vader of moeder of een oude tante op te zoeken en te verzorgen. Ook al is die druk onuitsproken, daarom kan ze wel heel reëel zijn. Hoogbejaarden gaan beseffen dat hun omgeving hen vooral als een last ervaart en opgelucht zal zijn als het einde is gekomen. Recent bleek dat bijna een derde van de artsen die betrokken was bij euthanasie, wel eens signalen had opgevangen dat de familie ontoelaatbare druk uitoefende op de patiënt. Dat is erg.

Overigens zullen we niet uit het oog moeten verliezen dat er rond het levenseinde ook allerlei moeilijke beslissingen kunnen zijn. In medisch opzicht kan er tegenwoordig heel veel, maar mag alles wat kan en moet alles wat kan? In het verleden was het sterfbed lang niet zo gemedicaliseerd.

Gelukkig is er tegenwoordig veel mogelijk qua pijnbestrijding. Zoals ook allerlei andere medische ingrepen mogelijk en tal van hulpmiddelen beschikbaar zijn om het leven van chronisch zieken en hoogbejaarden te veraangemen. Niettemin is de eindigheid van het leven voor iedereen een realiteit. Er is niets onzekerder dan het leven en niets zekerder dan de dood.

'Mijn ziel sterve de dood der oprechten en mijn uiterste zij gelijk het zijne', zo sprak eens Bileam (Num. 23:10). Die woorden kan een mens makkelijk uitspreken, maar er moet wel grond voor zijn. Een mooie tekst op de rouwkaart zal ons niet baten. De oude Jakob mocht het in waarheid zeggen: 'Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE' (Gen. 49:18). Daar was hij zeker van. Maar hij kon er ook op wachten. Wachten tot het Gods tijd was.

Ebenezer Erskine
1680-1754

Niet zo vaak bezoek

De Bruidegom heeft soms lust om de bruid met Zijn bezoeken te verrassen. Ja, Hij komt wel te middernacht, wanneer zij haast niet naar Hem uitziert. Deze gevoelige verrassende bezoeken van de Bruidegom zijn slechts zeldzaam en van korte duur. Zij zijn als een heldere straal van de zon, die tussen de wolken doorschiet en direct weer door een andere wolk wordt overdekt. Dit gebeurde ook bij de verheerlijking van Christus op de berg Thabor, toen de discipelen zagen dat Zijn aangezicht blonk als de zon, Zijn kleding wit was als het licht en een wolk hen plotseling overschaduwde en een stem uit de wolk sprak: 'Deze is Mijn geliefde Zoon, hoort Hem.' En als u vraagt, waarom de bezoeken van de Bruidegom zo zeldzaam en kort van duur zijn, dan antwoord ik daarop: de Heere wil dit zo, om de bruid te laten weten dat het huwelijk nog niet voltrokken is, en dat de bruid nog in een staat van ondertrouw is. Het samenwonen volgt pas op de voltrekking van het huwelijk in de hemel. Zolang de bruid nog hier in een staat van onvolmaaktheid is, kan zij een voortdurende gemeenschap met de Bruidegom, ik meen, die levendige gevoelige openbaring niet verdragen. De oude lederzakken kunnen niet veel van die nieuwe wijn houden.

Paulus zelf liep gevaar van zich te verheffen vanwege de overvloed van openbaringen. Daarom werd hem een engel van de satan gezonden, om hem met vuisten te slaan. En op deze wijze doet Hij hen naar de hemel verlangen waar de Bruid en de Bruidegom bij elkaar zullen komen om nooit weer te scheiden. Zodat zij hier zeggen: 'Ik heb begeerte om ontbonden te worden en met Jezus te zijn. Want dat is zeer verre het beste.' De Bruidegom kan Zijn bezoeken vaak gedurende ruime tijd onderbreken, en Hij doet dat ook. Hij kan niet slechts dagen, of weken, of maanden, maar jaren, ja vele jaren achtereen wegblijven.

Men meent dat er twintig jaar voorbijgingen tussen het bezoek dat Jakob te Beth-El kreeg en het bezoek waarover wij lezen in Gen. 31:13 toen de Heere tot hem sprak: 'Ik ben de God van Beth-El, alwaar gij het opgericht teken gezalft hebt, waar gij Mij een gelofte beloofd hebt.' Het is niets vreemds voor heiligen, dat zij in duisternis wandelen en geen licht zien, zodat zij met David uitroepen: 'Hoelang, Heere, zult Gij mij steeds vergeten, hoelang zult gij Uw aangezicht voor mij verbergen?'

Ebenezer Erskine

De chronologie van de drie stukken in de Heidelbergse Catechismus

Andere gedachten

Als het nu zo is dat de opstellers van onze Catechismus deze volgorde chronologisch hebben bedoeld, als onze vaders, die de Catechismus hebben gepreikt en uitgelegd, in dat spoor hebben gelopen, zal het duidelijk zijn dat het van belang is om dat spoor vast te houden. Eenvoudig, omdat het een Bijbels spoor is.

Toch worden er vaak vragen gesteld bij deze orde.

In de ambtelijke praktijk ben ik deze vragen tegengekomen, die werden opgeroepen door:

- Het lezen van de geschriften van de puriteinen, die een sterke nadruk leggen op de roeping en de rechtstreekse nodiging van alle hoorders tot Christus.
- Uitdrukkingen van oudvaders, die schijnen te leren dat een ziel bedaard en zonder noemenswaardige ellendekennis tot Christus kan worden gebracht.
- Het in aanraking komen met nieuwere verbondsopvattingen, zoals van Karl Barth en dr. Woelderink, die vooral in hervormd-gereformeerde kringen invloed hebben gekregen, maar die ook in onze kringen doorsijpelen.
- Invloed van evangelische groeperingen, die de nadruk leggen op de keuze van de mens voor Jezus. Deze gedachte heeft in onze kringen met name invloed bij de jeugd.

A. Puriteinen

Bij de puriteinen komen we inderdaad onder de indruk van de wijze waarop ze de nodiging tot Christus als een spits in hun prediking hebben. We zullen het er over eens zijn dat we die spits bij de Nederlandse oudvaders minder sterk aantreffen. Daar zien we meer de nadruk liggen op de weg tot Christus. Met name bij de mannen van de Nadere Reformatie.

Toch hebben ook de puriteinen blijk

gegeven van de noodzaak van ellendekennis, om tot de kennis van deze Christus te komen. Een schoon voorbeeld daarvan hebben we in de bekende preek van R. Erskine over Galaten 2:19: 'Ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou'. In een preek van E. Erskine over Micha 2:13 staat het volgende: 'Ik geloof niet dat er ooit volwassen mensen door de poort des Evangelies gaan, zonder dat zij door de poort der wet zijn gegaan, 'want de wet is onze tuchtmeester tot Christus'. (...) ...mij dunkt dat ik veilig mag zeggen dat een zondaar nooit tot de Zaligmaker de toevlucht zal nemen, zolang hij niet ziet dat, als God zijn ongerechtigheden gadeslaat naar de inhoud der wet, hij niet voor Hem kan bestaan'.

Zien we ook niet in Bostons "Viervoudige Staat" deze weg aangewezen, onder andere in zijn beschrijving van de twaalf bijlslagen, waardoor de zondaar Adam afgesneden en Christus ingelijfd wordt? Degenen die in de puriteinen thuis zijn, kunnen daar ongetwijfeld meer voorbeelden van aandragen.

Als antwoord op deze argumenten vanuit de puriteinen heb ik altijd de neiging om te wijzen op wat ik eens las in een preek van Theodorus Avinck in zijn "Praktikale verhandelingen". Nadat hij in zijn eerste preek (over Jesaja 45:22) een rijke nodiging tot alle hoorders heeft laten klinken, zegt hij in het begin van zijn tweede preek (over Johannes 6:65): 'Zal er een arm verloren zondaar tot Christus komen, dat is: tot zaligheid in Hem geloven, dan moeten er drie dingen bij hem gevonden worden: hij moet **recht** hebben om te **mogen**, **kracht** hebben om te **kunnen** en **genegenheid** om te **willen** komen. Ontbreekt er één van deze drie zaken, dan zal nooit iemand tot Christus komen, maar gaan zij alle samen, dan komt men dadelijk'.

Hij werkt dat dan verder uit en verklaart dat het recht om te komen ligt in de algemene en onbepaalde aan-

bieding van genade, dat de kracht om te komen ligt in het wonder van de wedergeboorte en de planting van het zaligmakende geloof, en dat de genegenheid om te komen wordt gewerkt, door vernedering en verootmoediging.

Avinck zegt in de derde preek: 'Omdat onze trotsheid, hoogmoed en ons zelfbetrouwen van nature zo heersend en geweldig zijn, dat zij nooit aan Christus en het Evangelie zullen gehoor geven, zo wij niet van dat alles onbloom worden door vernederende en verootmoedigende genade'. In die preek toont hij dan aan hoe de Heere door Zijn Geest die ware vernedering en verootmoediging werkt door de kennis van onze ellende.

We zien dat de puriteinen de nadruk leggen op het recht om tot Christus te komen, terwijl de Hollandse oudvaders meer benadrukken het eenzijdige werk van Gods Geest in het schenken van het **vermogen om te kunnen** komen, en de verootmoedigende **genade om te willen** komen. Zolang de zondaar niet alles kwijt is, komt hij niet, zelfs niet op de meest indringende en ernstige roepstemmen en nodigingen.

Maar laat duidelijk zijn, dat zowel de puriteinen als de Hollandse oudvaders de ellendekennis hebben geleerd, voorafgaande aan de kennis aan de verlossing en de dankbaarheid.

B. Uitdrukkingen van oudvaders

Er is ook het argument dat er van onze vaders geweest zijn, die uitdrukkingen hebben gedaan, die er op schijnen te wijzen dat de ellendeken-

nis niet absoluut noodzakelijk is. Onder andere Wilhelmus à Brakel in de "Redelijke Godsdienst".

Laten we eens zien wat Brakel zegt. In het hoofdstuk over de wedergeboorte spreekt hij over de wijze waarop de Heere die kan werken. Dan lezen we: 'Sommigen op een zeer evangelische wijze. De zaligheden en de volheid van den Middelaar Jezus Christus overstelpen de ziel, en de zoetigheden van de evangelische goederen vervullen zo hunne zielen, dat ze geen tijd hebben aan hunne zonden met verschrikking te denken. Maar zij worden als verslonden door het Evangelie, en

zij ontvangen Jezus met blijdschap als Zachéüs'.

Wij moeten hierbij aantekenen dat Brakel dit niet beschrijft als 'Gods gewone weg'. Wat de Heere kan doen, hoeven wij niet te beperken. Dat doet echter niets af van de stelling dat Gods Woord ons de drie stukken leert in een logische en chronologische volgorde. In zijn beschrijving van de gewone weg der bekering, spreekt Brakel wel degelijk over zondekennis, ontbloot worden, Gods rechtvaardigheid toevallen, enzovoorts.

Ieder die met zielen omgaat, zal begrijpen dat een voorstelling van de

bekeringsweg, zoals Brakel die in het bovenstaande citaat omschrijft, het grote gevaar in zich heeft van het kweken van tijdgelovigen. Heeft Jezus Zelf daar niet voor gewaarschuwd in de gelijkenis van het zaad, waar Hij wijst op het zaad op steenachtige plaatsen, als een beeld van hen, die het Woord terstond met vreugde ontvangen, maar die maar voor een tijd geloven? Zouden wij dan die waarschuwing in onze prediking niet evenzeer moeten laten doorklinken?
(wordt vervolgd)

Stolwijk,

ds. G. Hoogerland

Even maar...

Gebed om een gebed

Op Zijn reis naar het einde zien en horen de discipelen hun Meester bidden. Ergens onderweg, op weg naar Jeruzalem. Hij is hun Leraar, Bestraffer, Leidsman, Heelmeester en vooral ook Bidder. Zijn leven is bidden en Zijn bidden is leven. In de woestijnen, 's nachts op de berg, alleen, bij het graf van Lazarus, steeds weer lezen we van Hem dat Hij bidt. We lezen niet zo vaak wát Hij bidt. Johannes 17 is daarop een 'rijke' uitzondering. We lezen wel vaak, dát Hij bidt. Hoe Hij Zijn ziel uitstort voor Zijn Vader. Zijn ogen zijn omhoog, Zijn lippen bewegen zich. Zijn ziel verkeert met God. Wat een voorrecht om zo dicht bij Hem te leven. De discipelen voelen wel: dit is écht bidden. En ze beseffen ook: zó bidden, vol van de Geest, kunnen wij niet, want niemand kent de Vader dan de Zoon. Hij bidt als Zoon des Vaders, als Gezondene des Vaders. Hij kan op Zijn levensreis geen stap zetten zonder het gebed. Afhankelijk, bedroefd, vermoeid 'offert Hij sterke roepingen en tranen' (Hebr. 5:7). De Middelaar bidt zonder bijbedoelingen, zonder zelfbedoelingen, waar wij zo vol van zijn. Hij is altijd gericht op de eer van Zijn Vader, altijd voor an-

deren, altijd in hun plaats. Hij worstelt om hén, Hij houdt aan in het gebed om hén, die hier rondom Hem staan. En voor veel andere overtreders (Jes. 53:12). Maar wat verstaan Zijn discipelen er werkelijk van? Zouden ze oog en hart gehad hebben voor de diepten van Zijn bidden? Toch staat dat Zijn bidden niet in de weg. Hij neemt over wat zij niet kunnen. Hij bidt zoals zij het niet kunnen en niet durven. Hij bidt zoals het voor Gods heilig aangezicht moet. Hij bidt voor wie 'niet weten te bidden gelijk het behoort' (Rom 8:26). Hij bidt in de plaats van doodschuldigen. Borgtochtelijk en vóórbiddend, intredend in hun ellenden en (on)bekende gevaren. Hij roept Gods barmhartigheid in als het Lam. Daarvoor geeft Hij Zijn leven en offer in handen van Zijn Vader. Dat is de betekenis, de waarde, de kracht, en liefde van Zijn gebed.

De inhoud van Christus' gebed aan het begin van Lukas 11 is voor ons verborgen. Maar het heeft een geweldig diepe indruk op de Zijnen gemaakt. Begrijpelijk. Wanneer je Jezus namelijk hoort bidden ga je walgen van je eigen gebeden. Dan ga je vragen om gebedsonderwijs. Wanneer hun Tolk bij God is uitgesproken (vs. 1) vragen de discipe-

len dan ook: 'Heere, leer ons bidden. Daar klinkt in door een diep doorvoelde behoefte om voorbidding en onderwijs. Ze vragen zich af: Hoe moet ik toch beginnen? Wat moet/mag ik als eerste vragen? Waar moet ik mee eindigen? Ik kan het niet en weet het niet. Maar ze hadden toch al zo vaak gebeden? In huis, in de synagoge en in de tempel? Inderdaad. Maar hoe vaak was het alleen maar buitenkant en vorm geweest? Dat toch óns gebed en onze biddag niet tot vorm zouden verstenen. De discipelen vragen: 'Geef ons Uw gebed'. In hun gebed om een gebed ligt de belijdenis van hun schuld en armoede, van hun geestelijk tekort. Met eerbied zagen ze naar hun biddende Meester op in het besef dat ze nog zoveel onderwijs nodig hadden. Daartegenover staat echter Zijn innigheid, Zijn vrijmoedigheid. In die spiegel verbleekten hun vormelijke gebeden. Met alles gingen ze naar Hem. Ze hielden geen stand en geen schijn meer op. Het was hen duidelijk: zoals Hij bidt, dát is pas echt bidden.

Is het uw uitzien om zó biddag te mogen houden?

v. A.

Biddag van een dominee

De kerkelijke kalender kondigt de biddag weer aan. 'Alles heeft zijn bestemde tijd', zegt de Prediker. Dat geldt ook het kerkelijk leven. Met zes kapitale letters staat het daarom in mijn agenda: BIDDAG.

Al verschillende keren heb ik naar de bewuste datum toe gebladerd. Kijkt u er dan zo naar uit zult u vragen? Terechte vraag, want eerlijk gezegd vraag ik mijzelf dat ook af.

Wanneer zouden u en ik biddag houden als de kalender ons er niet aan herinnerde? De orde gaat hierin maar al te vaak voor de behoefte. Ontdekkend, vindt u niet? Het zou toch heilig vanzelf moeten gaan? En dan nog iets. Al lange tijd vooruit weet je het: 'dán is het biddag'. Maar *is* het dan ook biddag? Biddag is in mijn beleving niet 'maakbaar'. Soms denk ik: ik *maak* biddagpreken, ik *houd* biddagpreken, ik doe soms wel drie weken achtereen biddagebeden... maar is dat biddag? Het zou natuurlijk kunnen zijn dat ik hier mijn eigen schande openbaar. En het is voor u al lang duidelijk dat ik kennelijk niet behoor tot degenen 'die bidden geleerd hebben'. Ach, wat zal ik zeggen?

Trouwens, nu we het daar toch over hebben, over deze staande uitdrukking, u mag best weten dat ik die nooit

gebruik. Misschien wel om mijn eigen armoede te bedekken. Anderzijds toch ook wel omdat ik me afvraag of het nu wel zo'n gepaste uitspraak is. Mij dunkt dat de meest geoefende bidder in het Koninkrijk der hemelen nergens zo onder loopt te zuchten als onder zijn eigen biddeloosheid. Ik wil u best belijden dat ik me echt wel eens afvraag na de honderden ambtelijke gebeden per jaar: 'heb ik wel ooit gebeden?' O ja, woorden genoeg! Mooie woorden, schone woorden, stichtelijke woorden, maar nu de zaken! Zou dat het zijn waarom ik soms nog meer tegen de ambtelijke gebeden opzie dan tegen het preken? Zou dat het zijn wat biddag soms zo zwaar maakt?

Biddag is voor mij meestentijds meer ontdekkend dan vertroostend. Je krijgt je bestaan zo onder ogen. Maar nu genoeg geklaagd...! Uiteindelijk geloof ik toch dat deze ontdekking niet tevergeefs is. We moeten tenslotte sterven aan alles wat vlees is, en allereerst aan het vrome vlees. Het vrome vlees dat zo bidden kan, dat zo uitweiden kan en onder het mom van Gods aangezicht te zoeken, zichzelf zoekt. Daar moet het mes in. De Kerk wordt in de oefeningen van het genadeleven voortdurend afgesneden. Niet alleen van hun werken en van hun leven, maar ook van hun gebeden. Dat gaat diep. En toch, waar

ik ben uitgebeden als mens en zeker ook als dominee, daar maakt God het toch wel eens waar dat er 'om Jezus' wil' een biddende Geest is. De Geest van Immanuël Die zuchten wil in mensen - ook in dominees - die uitgezucht zijn. Ja, u leest het goed: uitgezucht. Dan ben je dus al lang door je woorden heen en dan moet het minste van het minste er ook nog aan. Zelfs geen zucht meer over! Dan moet er van Bovenaf gezocht, *ingezucht* worden. Dan wordt bidden anders. Zoals Philpot het zegt: dan is bidden het uitademen van de ziel nádat de Geest heeft ingeademd. En dat alles om Jezus' wil.

En daarom kan ik alleen maar biddag houden en biddag preken vanuit Christus. Van Boven naar beneden! Dan ben ik niets, maar Hij alles. Nee, dan word ik nooit de dominee die 'bidden geleerd heeft', maar slechts een arme zondaar die schuilen mag bij en ontvangen mag uit een biddende Hogepriester. Ach, als het zo biddag mag worden zou het 's avonds nog wel eens dankdag kunnen zijn, als de Heere geeft:

Gij geeft, dat d'uitgang van den morgen en van den avond juicht; en dat men U, voor al Uw zorgen - ook in de toenadering tot Zijn troon - ootmoedig dank betuigt

Psalm 65: 6

Biddag van een ouderling

'ik breid mijn handen uit tot U'

Psalm 143: 6a

In deze laatste boet- en bidpsalm zien we David in schuldbeleving en in boetvaardigheid de toevlucht nemen tot de Heere. Een zaak die ons zo past wanneer we weer staan voor de ingang van een nieuwe tijdsperiode. Biddag 2014! Biddag in een verloren wereld, in een kerk waar teveel de krachtadige bediening van Gods Geest gemist wordt en waar Gods volk veel te weinig hun bedelaarsgestalte beleeft. Wat is het toch profijtelijk voor het geestelijke leven: Want: hoe lager bij de grond, hoe dichter bij het verbond...!

We zien het beeld in de tekstwoorden: een vervolgte, die alle waarde in zichzelf heeft verloren. Alles uit handen geslagen en dan als een woordeloos gebed de (lege) handen uitbreiden tot

Hem van Wie alleen zijn heil en verlossing maar komen kan. Tot wien zullen we anders heen gaan, Gij hebt de woorden des eeuwigen levens...

Van Hem alleen kan er toch maar verwachting zijn voor het komende jaar: seizoen en dan verwachten in *onwaardigheid*. Dat zoete plekje: niets verdiend en dan toch als een bedelaar aan Gods genadetron blijven smeken. Als een wachter aan de deur van vrije genade...

Smeken om alles wat nodig is in kerk en maatschappij. In het gezinsleven: biddende ouders en grootouders voor de kinderen en kleinkinderen, ook voor die kinderen die afgedwaald zijn. In de kerk: smeken om de krachtige doorwerking van Gods Geest die de zonde afbreekt en die bestand doet zijn tegen de verleidingen van onze tijd, om als een Jozef te mogen leven in de tere vreeze Gods. Smeken om licht en waarheid voor Gods knechten om

als trouwe wachters op Sions muren te worstelen om de uitbreiding van Gods kerk. Om een onverdiende zegen op de verkondiging van Gods Woord. Om ook in die landen waar de vervolging zo heerst staande te mogen blijven. Smeken om uitbreiding van het aantal dienaars die van God zijn afgezonderd om dat wondere ambt van herder en leraar te mogen uitrusten. Smeken om terugkeer tot Gods heilzame geboden voor Vorstenhuis en volk.

Dan mag het gebed om de doorwaaiing van het hart door Gods Geest wel (altijd) levendig zijn.

*Och! dat de Heer' tot Sion weer mocht komen,
En 's vijands macht beteugelen en tomen,
En zondes Schuldgevoelen doen in 't hart.*

ds. L.G.C. Ledeboer

Zo zou er verwachting zijn...

Twaalf regels om kinderen op te voeden tot misdadigers

In Efeze 6:4 zegt de apostel Paulus: "En gij vaders, verwekt uw kinderen niet tot toorn, maar voedt hen op in de lering en vermaning des Heeren". Dat betekent dus enerzijds liefde en geduld, maar anderzijds onderwijs en tucht. Dat is het rechte evenwicht. Hoe gaan wij daarmee om? Terwijl vroeger in veel gezinnen de nadruk lag op het laatste gedeelte van dit vers, lijkt nu de weegschaal door te slaan naar de andere kant. Met name sinds de jaren zeventig is het kind met zijn behoeften en verlangens centraal komen te staan.

Ervan uitgaande dat de mens in wezen goed en een kind nog zo heerlijk onbedorven is, gingen moderne opvoeders verkondigen dat we onze kinderen niets in de weg moeten leggen. Geef ze maar zoveel mogelijk hun zin! De gevolgen waren er dan ook naar. Niet alleen de school en de buurt,

maar vooral ook de politie kreeg te maken met de wrange vruchten van deze toegeeflijke opvoeding waarbij een kind niet geleid en gecorrigeerd, maar veeleer geknuffeld en ten diepste aan zijn lot overgelaten wordt.

Mensen van het politiedepartement van Houston in de staat Texas (USA) werden daar zo dikwijls mee geconfronteerd dat ze besloten een prikkelend stukje te schrijven. We vonden dat stukje in het boek van drs. C. van Sliedrecht, "Vrouw in kerk en samenleving" (Kampen, 1980). Waar komt dat stukje op neer? Als je graag wilt dat je kind uitgroeit tot een crimineel, dan moet je blindelings een aantal regels volgen. We geven ze hier maar door. Niet tot stichting, maar wel ter overdenking. Omwille van onze kinderen. En omwille van hun (eeuwig) behoud!

ds. C. Sonneveld

In Efeze 6:4 zegt de apostel Paulus: "En gij vaders, verwekt uw kinderen niet tot toorn, maar voedt hen op in de lering en vermaning des Heeren".

1. Begin het kind van de wieg af alles te geven wat hij wil. Dan zal hij opgroeien met de gedachte dat de wereld verplicht is hem ter wille te zijn.
2. Lach als hij lelijke woorden zegt. Daardoor zal hij denken dat hij heel wat is. En hij zal dan ook aangemoedigd worden later met nog grovere woorden aan te komen, zo grof dat u ervan gaat blozen.
3. Geef hem nooit enige geestelijke leiding. Wacht tot hij 18 of 21 is, en laat hem dan "zelf beslissen".
4. Vermijd het gebruik van het woord 'verkeerd'. Hij zou daardoor een schuldcomplex kunnen krijgen. Hierdoor zal hij later geloven, bijvoorbeeld als hij gearresteerd wordt voor het stelen van een auto, dat de maatschappij tegen hem is en dat iedereen het op hem gemunt heeft.
5. Ruim alles op wat hij laat liggen: boeken, schoenen en kleren. Doe alles voor hem, zodat hij zal leren alle verantwoordelijkheid af te schuiven op anderen.
6. Laat hem alles lezen wat hij in handen krijgt. Zorg ervoor dat servies en bestek bacterievrij zijn, maar laat hem zich verlustigen in allerlei geestelijke viezigheid.
7. Maak vaak ruzie in het bijzijn van uw kinderen. Dan zal het niet zo hard aankomen als uw gezin later uiteenvalt.
8. Geef uw kind al het zakgeld waar hij om vraagt. Laat hem nooit zelf iets verdienen. Waarom zou hij zo hard moeten werken als de mensen vroeger moesten doen?
9. Zorg ervoor dat hij kan eten en drinken wat hij wil en dat het hem aan comfort niets ontbreekt. Laat hem al zijn zinnelijke verlangens kunnen vervullen. Onderdrukking daarvan kan namelijk leiden tot schadelijke frustraties.
10. Neem het voor hem op tegenover de burens, onderwijzers en politieagenten. Zij hebben allemaal een vooroordeel tegen uw kind.
11. Wanneer hij echt moeilijkheden krijgt, verontschuldigt u dan met de woorden: "Ik heb nooit iets met hem kunnen beginnen".
12. Bereid u voor op een leven met veel verdriet. U bent er kandiadaat voor.

'Biddag vanuit de bouw'

Het ging zo goed in de bouw! Het bouwproject vorderde gestaag, de economie bloeide, geen werkloosheid en vooral eensgezindheid bij de bouwers. Techniek en wetenschap werden ingezet om 'een naam voor ons te maken'! We lezen niet dat er bij waren die de Heere hebben gezocht in het gebed.

Ja, zo was het bij de torenbouw van Babel... totdat de Heere er in blies...

*Vergeefs op bouwen toegelegd;
Vergeefs, om 't huis voltooid te zien,
Gezwoegd, gezweet, o arbeidsliên,
Zo God Zijn hulp aan 't werk ontzegt.*

In 2014 lijkt er in de bouwsector een nieuw tijdperk te zijn aangebroken. Sinds het begin van de huidige economische crisis zijn veel bouwbedrijven failliet gegaan, veel vakbekwame mensen zijn werkloos geworden of werken inmiddels in een andere sector. Het aantal architecten- en ingenieursbureaus is in ons land ongeveer gehalveerd.

De Heere heeft ook nú gesproken...

Maar de raad des Heeren bestaat in der eeuwigheid en Hij doet al wat Hem behaagt. Er is een volk dat mag zeggen met Zondag 10 van de HC "dat... rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen."

Wat zou het een voorrecht zijn om zo, als een onwaardige, tot Hem de toevlucht te mogen nemen, ook als het gaat om "ons dagelijks brood".

Om bij iedere offerte, iedere aanbesteding, iedere bouwvergadering te beseffen "want zonder Mij kunt gij niets doen."

Zo hebben we het zelf een aantal jaren geleden ervaren toen de orderportefeuille stagneerde, terwijl er geen 'bouwcrisis' was. Het werd onhoudbaar en terwijl we deze nood in het verborgene bij de Heere probeerden te brengen, ging de telefoon, zodat we 'gestoord' werden in het gebed... het was een nieuwe order! Wat zijn we toen verwonderd geweest over Gods trouwe zorg: "...terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen."

Beleefde afhankelijkheid is een dierbare zaak, niet zozeer vanwege de ont-

vangen weldaden, maar vanwege de toegenegenheid Gods zoals Hij heeft beloofd: "het is alzo, dat Hij het Zijn beminde als in de slaap geeft."

Als we zo biddag mogen houden zal het tegelijkertijd dankdag zijn!

*U mag men zalig heten,
Dien 's HEEREN vrees bekoort;
Die, met een goed geweten,
Steeds wandelt naar Zijn Woord.
Gij zult uw nooddrift vinden
Door d' arbeid van uw hand;
Wat g' u moogt onderwinden,
Komt, naar uw wens, tot stand.*

Psalm 128:1

Biddag van een curator

Paulus wekt Timótheüs en daarin de gemeente Gods in zijn brief op om o.a. *voorbiddingen* te doen. Met *voorbiddingen* worden *gebeden* of ook *klachten* bedoeld (kanttekening). Aan dit woord moest ik denken toen mij werd gevraagd iets te schrijven over *biddag van een curator*. Het curatorium, de docenten en studenten op de Theologische School in Rotterdam hebben het gebed zo nodig. Maar gevoelen u en ik dat wel voldoende? Heeft het gebed *echt* een plaats in mijn leven? Gebed voor *docenten* die lesgeven en moeten toerusten, maar zo afhankelijk zijn van de grote Toeruster en Toepasser. Gebed voor de *studenten*, voor wie de studie zo zwaar kan zijn en die soms zoveel bestrijding en aanvechting kennen. Ik weet van nabij dat *voorbiddingen* niet gemist kunnen worden. Voorbidding, smeking zijn ook zo nodig als in mei het curatorium vergadert. In deze vergaderingen worden (jonge) mannen gehoord die verzoeken toegelaten te worden tot het volgen van de lessen op de Theologische School, omdat ze menen tot dienaar van het Goddelijke Woord

geroepen te zijn. Hoe nodig is ook dan de voorbede om het *licht* en de *leiding* van de *Heilige Geest*. Christus regeert Zijn Kerk door middel van de ambten en Hij heeft de prediking ingesteld om Zijn gemeente te vergaderen en te leiden. Daartoe zijn 'verkondigers van die zeer blijde boodschap, (...) door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en het geloof in Christus, de Gekruisigde' nodig. De Heere geve u en mij op de biddag, ja, dagelijks, die *voorbidding*, *smeking* dat de Heere Zelf hierin wil voorzien. (Jonge) mannen die *allereerst* geroepen zijn uit de duisternis van de geestelijke dood, voor wie Christus noodzakelijk werd, omdat ze door ontvangen Gods - en zelfkennis leerden inleven naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straffen verdiend te hebben, maar ook door een geschonken geloof kennis kregen van Christus de *enige* Borg en Zaligmaker. De Heilige Geest verheerlijkt Christus door Hem te openbaren en bekend te maken in het verbrijzeld zondaarshart. Hem te kennen en te omhelzen door een geschonken geloof en een leven in de vreze des Heeren zijn onmisbaar voor de rechte Evangeliedienaar. Hoe

kunnen ze enerzijds waarschuwen voor het oordeel Gods en anderzijds Christus als de Kracht en de Wijsheid Gods kunnen prediken? *Daarnaast is de roeping tot dienaar van Christus onmisbaar*. Gods dienaren zijn in zichzelf onbekwaam, maar niet *onbevoegd*. Naar dezulken ziet mijn hart uit. Bidt u, bid jij op de biddag, maar ook dagelijks mee? Hij verblijde de gemeenten met Zijn daden. Onverdiend, verzondigd aan onze kant, maar verdiende vruchten, gaven aan Zijn kant.

Op de orgelbank

Naast de 'gewone' zondagse diensten heeft de kerkorganist te maken met bijzondere diensten: doop-, avondmaals-, trouw- en rouwdiensten. Daarnaast diensten op de feest- en gedenkdagen.

Een doopdienst is een bijzondere plechtigheid, niet alleen voor de ouders, maar voor de hele gemeente. Dat zal aan de te zingen psalmen te merken zijn. Bekende liederen in dit verband zijn onder meer de psalmen 78, 81, 87, 95, 100, 103, 105 en 134. Laat de organist in zijn spel voor de dienst bij voorkeur een psalm kiezen die past bij het karakter van een doopdienst. Dan bungelt het kwartiertje voor de dienst er niet een beetje bij, maar is het een voorbereiding op de zaken die komen gaan.

Dat geldt evenzeer voor een avondmaalsdienst, hoewel het karakter daarvan anders is. Een doopdienst heeft iets 'feestelijks', een avondmaalsdienst vraagt om een ingetogen sfeer. Dat begint met het orgelspel voor de dienst. Ons psalmboek biedt ook ter gelegenheid hiervan een rijke variatie aan geschikte liederen, zoals de psalmen 23, 32, 35, 43, 62, 116 en 136.

Doorgaans zal tijdens het aanzitten

aan de tafel de gemeente een psalmvers zingen. Het voorspel daarvan mag kort zijn. Als er gelegenheid is, kan de organist de tijd tussen het wisselen van de tafels gebruiken voor het spelen van een toepasselijke psalm. Dat kan de psalm zijn die de predikant leest of citeert tijdens de bediening. Het kan ook andersom: dat de predikant de psalm die de organist zojuist heeft gespeeld, gebruikt in zijn overdenking bij de opening van de volgende tafel. Een mooi voorbeeld van samenwerking tussen 'beneden' en 'boven'. Nog een praktisch punt: avondmaalsdiensten duren langer dan 'gewone' diensten. Laat de organist juist nu in zijn voor-, tussen- en naspelen rekening houden met de tijd.

Bij trouwdiensten is het fijn als de organist vooraf overleg heeft met het bruidspaar. Is er een psalm die het bruidspaar bijzonder aanspreekt, dan kan deze bij binnenkomst of het verlaten van de kerk gespeeld worden. Hoort de organist niets, dan zal hij of zij zelf een toepasselijke psalm kiezen.

Soms nemen bruidsparen zelf een organist mee. Vaak gaat het om een familielid, vriend of kennis. Daar is - met toestemming van de kerkenraad

- uiteraard geen bezwaar tegen, mits deze organist voldoende ervaring heeft met het begeleiden van gemeentezang. Hij doet er verstandig aan van tevoren het orgel te verkennen, zich op de hoogte te stellen van plaatselijke gewoonten bij trouwdiensten en zich aan te passen aan het voor die gemeente gebruikelijke zangtempo. Dit kan vervelende misverstanden en zelfs ergernis voorkomen. Het is daarom een goede zaak als de kerkenraad een deskundig contactpersoon heeft om gastorganisten, indien nodig, met raad en daad bij te staan.

Het is niet in elke gemeente gebruikelijk dat er tijdens een rouwdienst gezongen en/of gespeeld wordt. Is dit wel het geval, dan zal de organist zich ook nu weer moeten verplaatsen in de stemming tijdens deze dienst. De ervaring leert dat het spelen tijdens een rouwdienst bijzonder nauw luistert. De rouwende familie kan er door bemoedigd worden, maar ook geërgerd. Zacht en ingetogen orgelspel functioneert het best. Tegelijk moet de organist bij het begeleiden van de samenhang wel zijn taak blijven verstaan, dus niet weifelend spelen. Het bewaren van dit evenwicht vraagt om veel inlevingsvermogen.

Soms wordt de organist op zondag bij aankomst in de kerk op de hoogte gesteld van een sterfgeval in de gemeente. Hij zal zijn orgelspel voor de dienst er graag op af willen stemmen. Daarom is het aan te bevelen enkele bundels met passende psalmbewerkingen bij het orgel klaar te hebben liggen. Dan zijn er nog de diensten op de feest- en gedenkdagen: Kerst, Oudejaarsdag, Nieuwjaarsdag, Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaart, Pinksteren, Bid- en Dankdag. Bij elk van deze gelegenheden zijn toepasselijke psalmen te vinden.

In sommige gemeenten zijn op deze momenten ook andere liederen toegestaan om te spelen. Te denken valt aan onder ons bekende gezangen als "Vaste Rots", "Eens was ik een vreemd'ling", "Uren, dagen, maanden, jaren" en "O hoofd, bedekt met wonden". Als daar plaatselijk geen bezwaar tegen bestaat, is het aan te bevelen dat zulke liederen in overleg tussen kerkenraad en organisten op een "goedgekeurde lijst" worden gezet. Dat schept duidelijkheid, ook naar de gemeente toe. Dit mag namelijk niet (slechts) het persoonlijk initiatief van de organist zijn.

(wordt vervolgd)

De ervaring leert dat het spelen tijdens een rouwdienst bijzonder nauw luistert. Foto: Het Quellhorst-orgel in de Westerkerk te Utrecht.

Biddag voor het onderwijs

Als we nagaan dat binnen de diverse geledingen van ons onderwijs onze kinderen en jongeren rondlopen van zeg maar vier tot en met twintig jaar, en als we ons er enigszins van bewust zijn in wat voor wereld zij opgroeien, waar zullen we dan eerst en het meest om bidden? Om bewaring van al deze kinderen op de weg naar en van school? Om een zegen over het onderwijs, zodat onze kinderen voorbereid worden om hun plaats in de samenleving in te nemen?

Zullen we vragen of onze kinderen te zijner tijd de vaders en de moeders in onze gezinnen mogen zijn? Hebben ze ook de bewaring voor de boze niet onmisbaar nodig, voor wie het immers om het even is of hij nu omgaat als een briesende leeuw of zich vertoont als een engel des lichts, als onze kinderen maar weggetrokken worden bij God en Zijn Woord vandaan? Of zullen we eerst vragen of de God van Abraham, Izaak en Jakob, om de trouw van Zijn verbond, om de eer van Zijn Naam,

ook onder hen Zijn heerlijk koninkrijk wil bouwen? En dat daarvan ook iets onder onze kinderen en jongeren door wederbarende genade gezien mag worden? Zullen we die jongeren opdragen, die wankelen ter doding? Maar die jongeren niet vergeten die - ook (juist?) op reformatorische scholen - tegen de stroom moeten oproeien als ze begeeren in de wegen van de Heere te wandelen? En ook die jongeren die serieus zijn bij de godsdienstles, en in de pauze hartelijk meelachen bij een schunnig Youtube-filmpje?

Zullen we vragen of de Heere ook in het onderwijs mannen en vrouwen wil geven die niet alleen hun vak verstaan, die niet alleen de vaardigheid hebben om de vonk daarvan te laten overslaan, maar die ook bij ondervinding weten dat wij en onze kinderen bekeerd moeten worden, omdat we een Adamsnatuur hebben? Zulke docenten en leerkrachten die als Paulus 'een goede reuk van Christus' zijn? Die weliswaar weten een woord op zijn tijd te spreken, maar nog meer spreken door wie ze zijn? Zullen we de moeders en de vaders niet

vergeten in hun dure roeping om de zaken van Gods Koninkrijk hun kinderen voor te houden en voor te leven?

Biddag voor het onderwijs: wie u ook bent, wilt u onze kinderen, jongeren, leerkrachten, docenten en ouders niet vergeten? Laat het toch ons voortdurend gebed en ook ons uitzien zijn dat we over het onderwijs de onverdiende gunst en zegen van de Heere mogen opmerken. Dat we mogen zien dat Hij Zijn Woord waarmaakt:

Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u.

Genesis 17:7

Biddag van een zakenman

Moet een zakenman ook biddag houden? Is dat nou nog nodig in 2014? De winkel een dag dicht, het personeel vrij. Voor de agrarische sector begrijpen we het nog wel. Die is immers afhankelijk van groei en bloei.

Maar wees nuchter... zakelijk gezien? Is er iets in onze hoog ontwikkelde productiemaatschappij wat we niet onder controle hebben? Hoe leren we dat ook alweer? Een goed product voor goede prijs, goed gepresenteerd met goed personeel... Beste (jonge) mensen zijn we er al achter gekomen dat we niets zijn, niets kunnen, niets hebben of weten? Zagen we niet in de lange winter van 2012/2013 hoe sterk de handel afhankelijk is van het weer? Sneeuw tot in april, je zag haast geen fietser op straat, en onder deze omstandigheden is er ook geen kooplust. Dan blijkt het niet vanzelfsprekend te zijn wat de dichter zegt in Psalm 144:13a, dat er klanten komen, niet alleen kijken maar ook nog kopen. 'k Zou zeggen: we zijn in 2014 met alle ontwikkelingen juist kwetsbaarder dan ooit te voren. Hoe afhankelijk zijn we met het hele pro-

ductieproces wereldwijd? Is de financiële wereld niet als een ballon die na één prikje leegloopt? En hoe broos is ons (jonge) leven, dat we samen het seizoen mogen beginnen en er uit ons personeel worden weggenomen, zodat we met lege plaats(en) het seizoen beëindigen?

Totaal afhankelijk, dat zijn we. Zijn we daar al achter gekomen? O hoe rijk is dan toch dat bedelaarsleven, werd maar meer beleefd wat de dichter zong in 141 vers 1: 'k Roep Heer' in angst tot U gevloeden...! Beseffen we weleens dat alles van God is, en dat wij een poosje voor een deel mogen zorgen, de een voor wat meer als de ander. Daarom zegt de HEERE in Haggai 1 verschillende keren: "Stel uw hart op uw wegen." Als Hij Zijn hand dicht houdt, dan hebben we niets. Dan is al ons slaven tevergeefs (Psalm 127:1). Maar als Hij Zijn hand opendoet, dan is er overvloed. Dan hebben we (meer dan) genoeg voor onszelf, dan blijft er ook nog over om uit te delen, ja om in de dienst van Zijn Koninkrijk te besteden. Want daar gaat het toch om, de komst van Zijn Koninkrijk, de verheerlijking van Zijn Naam. En als Hij dan al zo groot is in Zijn regering

voor dit tijdelijke leven, hoeveel groter, hoeveel heerlijker is Hij in het Koninkrijk van Zijn genade? Dan wordt het een wonder dat we nog een biddag krijgen. Om samen te komen in Gods huis, om daar onderwijs te ontvangen voor het vervolg van onze levensweg. Om met de dichter te belijden: Bidt, met een algemene stem, om vrede voor Jeruzalem. Het ga hun wél die U beminnen!

Alternatieve geneeswijzen

Farmaceutische industrie

'Ik hoop dat u zich nog even achter de oren krabt voordat u meedoet met de geldwolven van de farmacie die op dit moment alles op alles zetten om de homeopathie de genadeslag te geven voordat de bewijzen te veel en te sterk worden'.

'Kijk naar de huidige (soms intimiderende) opstelling van de farmaceutische industrie om bepaalde middelen in grote hoeveelheden te laten voorschrijven'.

Medicijnen zijn vaak duur. Zeker als er nieuwe medicijnen op de markt komen. Zo kost bijvoorbeeld Lenalidomide (een vrij nieuw medicijn voor de ziekte van Kahler) al snel 70.000 euro per jaar. Toch schrijft een van ondergetekenden dit medicijn met enige regelmaat voor. Waarom? Omdat patiënten hiermee geholpen worden en dit op dat moment de beste keus is.

Een terechte vraag is waarom sommige medicijnen zo duur zijn. Dat heeft te maken met de dure ontwikkelingskosten voordat een middel op de markt komt. Een farmaceut mag daarom een aantal jaren een patent op dit middel hebben. Pas als het patent afloopt, mogen andere farmaceuten dit middel namaken en onder een andere naam goedkoper op de markt brengen. Net als in het bedrijfsleven is hier dus sprake van concurrentie. Daar is niets op tegen.

Bij bedrijven werken vertegenwoordigers die met bepaalde aangeleerde technieken producten proberen te verkopen. Zo hebben farmaceutische bedrijven artsenbezoekers in dienst. Zij proberen in contact te komen met artsen om informatie te geven over de medicijnen van de farmaceut bij wie zij in dienst zijn. De artsen zijn geheel vrij om deze artsenbezoekers te ontvangen en de medicijnen van hun firma voor te schrijven.

Onze ervaring is dat reguliere artsen zich in hun voorschrijfgedrag meer laten leiden door onafhankelijk tot stand gekomen landelijke richtlijnen dan door artsenbezoekers. Veel huisartsen en ook wel specialisten ontvangen zelfs geheel geen artsen-

bezoekers.

Farmaceuten brengen medicijnen pas op de markt na uitvoerig wetenschappelijk onderzoek. Dit onderzoek verloopt vanaf cel- en dieronderzoek via kleine fase I studies tot grote fase III/IV studies met een loting. Pas na toetsing door een onafhankelijk Europese instantie, de 'European Medicines Agency' (EMA), die sterk let op bescherming van de gezondheid, mag een medicament op de markt worden gebracht. De EMA hanteert strenge eisen. Niet zelden houdt de EMA een medicament, al dan niet tijdelijk, tegen.

Enkele vraagstellers wezen op de misstanden bij de farmaceutische industrie. Gewezen werd op de financiering van het onderzoek van hun eigen medicamenten. Toch is hier ons inziens niets mis mee. We willen het zelfs omdraaien. Gelukkig gebeurt dit. Zo worden zeer veel patiënten in studies behandeld met te onderzoeken nieuwe medicamenten die geheel worden vergoed door de farmaceut. De zorgverzekeraars en indirect de Nederlandse burgers hoeven hier dus niets aan te betalen.

Maar wat absoluut niet mag gebeuren, is het verdraaien van de onderzoeksgegevens. Helaas gebeurt dit soms. Gelukkig zijn er controlerende instanties die ook boetes kunnen opleggen. En deze zijn soms zeer hoog! Sommige lezers verwezen naar enkele boeken over de behandeling van een hoog cholesterolgehalte. Daarin staat dat de noodzaak tot behandelen fabels en leugens zouden zijn. Hier gaan wij niet in mee. Het staat namelijk vast dat iemand met een gestoord vetspectrum een verhoogde kans heeft op hart- en vaatziekten. Er zijn verschillende mogelijkheden tot behandelen. Allereerst is het belangrijk het dieet aan te passen. Zeker in de huisartspraktijk is dit een advies dat regelmatig klinkt in de spreekkamer. Maar bij een reeds doorgemaakt hartinfarct is het toch wel zaak het cholesterolgehalte te verminderen om een volgend infarct te voorkomen. Dan kan het nodig zijn een cholesterolremmer voor te schrijven. Bij dit

Farmaceuten brengen medicijnen pas op de markt na uitvoerig wetenschappelijk onderzoek.

soort medicijnen moet wel goed gelet worden op de bijwerkingen. Dit moet dan ook bij het voorschrijven aan de patiënt uitgelegd worden.

Verschillenden schreven ons dat 'er zeer velen zijn die de pillen tot hun schade innemen'. In de reeks van middelen tegen een hoog cholesterolgehalte en hoge bloeddruk werd door hen met nadruk gewezen op ritalin en middelen tegen depressie 'waar miljarden aan wordt verdiend'. 'Farmaceutische fabrieken worden er beter van en de artsen krijgen voor hun recepten een snoeprejsje'.

Wij denken dat het niet terecht is op deze manier te reageren. Dan doen we voorkomen alsof artsen bewust medicijnen voorschrijven terwijl ze weten dat het schadelijk kan zijn. Zo wordt toch wel aan de integriteit van de arts getwijfeld. Antidepressiva en ritalin worden toch niet voor niets voorgeschreven?

En inderdaad, enkele tientallen jaren geleden werden luxe reizen betaald door de farmaceut. Dit is gelukkig geheel aan banden gelegd en al jaren niet meer mogelijk. Wel is het mogelijk dat een farmaceut een gedeelte betaalt van de reis- en verblijfkosten van een congres in het buitenland.

Alles overziend durven we te concluderen dat de meeste reguliere artsen een eigen onafhankelijk voorschrijfgedrag vertonen zonder al te veel beïnvloed te worden door farmaceutische industrieën. Uiteindelijk gaat het om de patiënt! Hoewel iemand om arts te worden geen roeping hoeft te hebben, is dit wel het roepingsbesef waaruit gehandeld wordt.

(wordt vervolgd)

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch
Rijssen, J.H. Baan

Een biddag in Giessendam

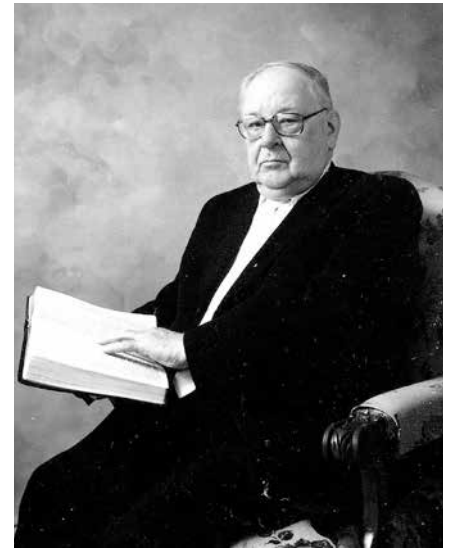
Ds. W.C. Lamain (1904-1984) heeft naast veel preken ook veel persoonlijke herinneringen nagelaten. Over zijn ervaringen tijdens een biddag in Giessendam schreef hij het volgende.

In maart 1941 had ik beloofd om biddag te houden in Giessendam. Het reizen werd op verschillende plaatsen zeer belemmerd door het oorlogsgeweld. Sommige bruggen waren beschoten en daardoor voor het treinverkeer niet meer beschikbaar. Om op tijd in Giessendam te kunnen komen, moest ik die morgen al om half zeven vertrekken. Het was koud en guur in de natuur. Helaas ook van binnen. Het werd een moeilijke reis, omdat de man die de reis moest maken zeer opstandig was en verre van de gestalte waarvan we lezen in Psalm 84:1: "Mijn hart verlangt met allen zeer, en zucht naar Uw tempel, Heer!" Ik was helaas zo ver van de plaats waar ik wezen moest. Het was van binnen zo verward, dat er eigenlijk niets met me te beginnen was. Wat moest er nu onder zulke omstandig-

heden van de preek terechtkomen? De binnenprater wist er wel antwoord op! Het zal meer tot ontstichting zijn dan tot stichting. Wat verschrikkelijk om zo te moeten bidden, om zo de noden van de gemeenten, van land en volk te moeten opdragen aan de troon der genade. En daarna in zulk een toestand Gods Woord te moeten verkondigen. Toch ben ik die morgen de preekstoel opgegaan. Doch alles was gesloten. Er was geen vernedering en geen liefde.

Ondanks al mijn ongestalten en verbeurdheid gaf de Heere nog enkele woorden te spreken. Het zal in ieder geval wel nooit zo verward geweest zijn als die morgen. De mensen die nog oren hadden om te horen, zullen wel opgemerkt hebben dat het allerdroevigst was. (...)

Wonder boven wonder werd het in de middagdienst geheel anders. Het was alsof de rechterhand des Heeren veranderde. Voor mijn gewaarwording was er niemand in de kerk zo onwaardig, zo schuldig als ik. We mochten toen een weinig inleven dat, wanneer

ds. W.C. Lamain

de Heere nog eens terugkomt in ons leven, het niet is omdat wij het er zo goed afgebracht hebben. Niet om ons zuchten, niet om ons bidden, niet omdat we zo vernederd zijn of omdat er zulk een nood in onze ziel is. Ik moest mezelf maar wegschamen voor dat hoge Wezen. Ik was het waard dat de Heere nooit meer naar mij zou zien. Waard om weggestuurd, afgesneden en verworpen te worden van voor Gods aangezicht.

Het was alsof de Leeuw uit de stam van Juda de zegelen van dat verzegelde boek kwam te verbreken. Het werd een 'geopend' boek. Alles wat Hij doet, doet Hij om Zijns groten Naams wil.

Biddag van een naamloze

We staan weer - zo de Heere het geeft - nabij de biddag. De dankdag ligt eigenlijk pas achter ons. Nu alweer biddag... Het lijkt steeds sneller te gaan. Hoe verder ons levenspad zich kronkelt, hoe meer en meer lijken de onmogelijkheden zich voor te doen. Denk alleen eens aan het voornaamste stuk wat God van ons vraagt: het gebed. Hoe nameloos arm kan hij zichzelf waarnemen als het om deze tere zaak gaat. Doch hoe troostrijk, dat zelfs de discipelen hun Meester vroegen: 'Heere, leer ons bidden'. Hij weet immers dat wij het niet kunnen en wat maaksel we zijn. En juist dáárom mag ik mijn bedelhand ophouden en Hij schenke ons dat hartelijke zuchten om Zijn dierbare Geest. Omdat een waar gebed daardoor Gode aangenaam is. En ik luister zo graag naar het gebed van de tollenaar, het worstelen

van Jacob, het prevelen van Hanna, het kirren van Hizkia... Dat zijn ook geen mooie gebeden, wel wáre gebeden. O, mocht ik er een kruimeltje van ontvangen! Ik las in Watson: 'Het ware gebed is al kloppen op het hart van God'. Waar mogen we om dan om bedelen? In de HC, vraag 118, staat zo krachtig: 'Wat heeft ons God bevólen van Hem te bidden?' En dan dat allesomvattende antwoord: 'Alle geestelijke en lichamelijke nooddruf'. Geen beperkingen, hoort u wel? O, welk een onuitsprekelijk mildadige, rijke God! We mogen onze bedelhand ophouden in álle omstandigheden. Ja, dat wil Hij. Kan Hij nog lager afdalen, voor zulke snode rebellen? 'Niettegenstaande we zulks onwaardig zijn'. Van harte hiermee ingestemd, geheel onwaardig. Biddag is daarom immers ook boetedag. Dat we vanuit het stof der verootmoediging schuld belijgend zouden mogen smeken. Want

Hij wil veel minder afslaan, hetgeen we Hem met een recht geloof bidden, dan onze aardse vaders ons aardse dingen ontzeggen.

Wat hebben we vaak in ons voorgeslacht, in de diepste noden de rijkste uitkomst mogen zien... op het gebed. Jonge mensen, dit voor jullie ter beoediging. Hij is gisteren, heden en tot in der eeuwigheid Dezelfde! Roep Hem aan, want Hij bouwt nóg Zijn kerk uit het opkomende geslacht. Ondanks de grote listen, die de satan gebruikt om onze jongelui in zijn netten te vangen. De Heere vermaant zo liefdevol en ernstig: 'Volhardt in het gebed'. Nog eens Watson geciteerd: 'Het gebed is een zoete samenspraak met God. Hij komt tot ons neder op de vleugelen van Zijn Geest en wij varen tot Hem op de vleugelen van het gebed'. Moge dit veel in beoefening zijn, ook op biddag 2014.

Studiebijbel

"Hooglied – Jesaja" in de serie: Studiebijbel Oude Testament; M.J. Paul, G. van den Brink, J.C. Bette (red.); uitg. Centrum voor Bijbelonderzoek, Veenendaal; 911 blz.; ISBN 978 90 77 651 15 5; € 65,-; bij intekening op de hele serie € 58,50; en "Jesaja", M.A. Buitink-Heijblom; uitg. Jongbloed, Heerenveen, ISBN 978 90 5829 490 6; 396 blz.; € 28,25.

Vrij kort na elkaar verschenen twee commentaren op het bijbelboek Jesaja. Beide delen verschenen in series die zich kenmerken door eerbied voor Gods Woord en een begeerte om te luisteren naar wat de Heere zegt. In feite is dit ook de enige manier waarop de Bijbel uitgelegd kan en mag worden. Maar helaas is het een realiteit dat moderne theologie en schriftkritiek die luisterhouding niet innemen. Daarom doet het weldadig aan om hedendaagse commentaren te lezen waarin de auteurs zich onderwerpen aan wat de Bijbel zegt en de schriftwoorden echt zoeken uit te leggen.

Ondertussen mogen we onszelf wel de vraag stellen of we bij het lezen van de Bijbel ook de houding van Samuël hebben: Spreek, want Uw knecht hoort. Is het mijn begeerte om werkelijk de stem des Heeren te mogen horen als ik mijn Bijbel open? Of gebeurt het Bijbellezende gedachteeloos, indrukloos?

In de serie "Studiebijbel" verscheen het negende deel over de boeken Hooglied en Jesaja. De uitleg van het boek Jesaja neemt daarin verreweg het grootste deel in beslag. In de serie "De brug" verscheen ook een commentaar op het boek Jesaja. Het laatstgenoemde boek is beknopter en misschien nog wel iets toegankelijker voor de gemiddelde lezer. Het mooie van de Studiebijbel is dat de uitleg diepgravend is. Door middel van inleidingen, voetnoten en excursen krijgt de lezer er bijzonder veel informatie bij.

Tegen de moderne theologie in houden de auteurs van de commentaren vast aan de eenheid van het boek Jes-

aja. Volmondig erkennen ze dat Jesaja ook de auteur is van de hoofdstukken 40 tot en met 66. De argumenten tegen dit auteurschap worden bezien en weerlegd. Mevr. Buitink schrijft eenvoudig en trefzeker: 'Het belangrijkste argument voor de eenheid van Jesaja is de Bijbel zelf'.

Jesaja wordt wel genoemd de adelaar onder de profeten, of anders de evangelist van het oude verbond. Daarmee wordt bedoeld dat hij, door Gods Geest geleid, over de eeuwen mocht heen zien naar de komst van de Middelaar in het vlees. Vele schriftwoorden in Jesaja hebben dan ook betrekking op de Heere Jezus. De kantekenaren van de Statenvertaling hebben daar steeds op gewezen. Ze hebben als het ware gezocht naar

de sporen van de Borg in het boek Jesaja.

Een opvallende trek in de twee commentaren is dat de auteurs terughoudender zijn in deze manier van uitleg van Jesaja. Op verschillende plaatsen verwachten we een verwijzing naar Christus, maar treffen we die meer indirect aan. Een reden zal zijn dat beide commentaren hechten aan een historische uitleg van Jesaja. Daarmee staan ze in het spoor van Calvijn. Hij zocht steeds om de profetie in het eigen historische verband te verklaren. Zeker had Calvijn oog voor de vervulling van de profetie in Christus. Hij spreekt dan niet zozeer over de exegese van de tekst, maar over de toepassing.

Om geen misverstand te krijgen, beide commentaren schrijven bij hoofdstukken als Jesaja 9 en 53 zeker over Christus als vervulling van deze profetieën. Maar over het algemeen missen we toch iets van de rijkdom en de diepgang van Christus' Borgwerk waarover we lezen in de kantekeningen.

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

BOEKENNIEUWS

"Heilig Nijkerk/Hemels Hoevelaken", Fred van Lieburg en John Exalto; uitg. Boekencentrum, Zoetermeer; ISBN 978 90 239 2720 4/978 90 239 2710 5; 192/96 blz.; € 15,-

In het kader van "Nijkerk 600 jaar stadsrechten" verscheen een boek onder de titel "Heilig Nijkerk/Hemels Hoevelaken". Een titel die te denken geeft.

Dit tweeluik bevat de weergave van een gedegen studie over de religiegeschiedenis van 'Nijkerke' en 'Hoeflake', waarbij het accent ligt op het ontstaan en de ontwikkeling van het religieuze klimaat in beide plaatsen.

De gemeente Nijkerk werd eind zestiende eeuw door de Gelderse overheid gedwongen om zich te reformeren naar calvinistisch model. Later vestigden zich ook joden en lutheranen in Nijkerk. Vooral de tabaksteelt zorgde in die tijd voor toenemende welvaart. Nijkerkers

worden dan ook niet voor niets 'nijver en kerks' genoemd.

Vooraf vanwege de godsdienstige actualiteit van de achttiende eeuw kwam Nijkerk - letterlijk - in het wereldnieuws. De vreemde lichaamstaal van rechtzinnige vromen was, op zijn zachtst gezegd, opzienbarend. De Nijkerker predikant Gerardus Kuypers wordt over het algemeen gezien als de wegbereider van het Nederlandse 'ontwaken' omstreeks 1750. Met zijn ontdekkende prediking ontketende hij een opwekking in een overwegend dood-orthodoxe gemeente. Die opwekking veroorzaakte, ook in den lande, veel ophef. Met zijn emotionele preekstijl stond Kuypers in de lijn van predikers als Jonathan Edwards en George Whitefield, met wie hij ook correspondeerde.

"Beroeringen" kunnen zowel positief als negatief geduid worden. Het is maar welke waardering men aan de ophef rond

1750 geeft. Tijdgenoten zagen het vooral als een verstoring van de openbare orde waartegen hard moest worden opgetreden.

Beroeringen zijn er in Nijkerk vele geweest. De Afscheiding en de Doleantie trokken er hun diepe sporen. Andere scheuringen volgden – tot op de dag van vandaag. Inmiddels leven er in Nijkerk ongeveer achttien religieuze groeperingen naast elkaar. Voor deze bespreking licht ik onze gemeente eruit, want één van de zogenaamd "heilige plaatsen" is sinds 1924 het "Fraanjekerkje".

Tot aan de instituering in 1936 was het een station van Barneveld. De scheuring van 1953 is nagenoeg aan de Gereformeerde Gemeente van Nijkerk voorbijgegaan. In haar bestaan heeft de gemeente eenmaal een eigen predikant gehad, in de persoon van ds. J. Beens. Hij diende de gemeente in de periode 1996-2003.

Het 'onbebouwde en onnutte land' Hoewelaken was lange tijd een traditioneel hervormd-gereformeerd dorpje. Vanaf 1925 tot aan 1960 was ook daar een kleine Gereformeerde Gemeente als vrucht op de arbeid van ds. Fraanje. De verdwijning van het agrarische karakter van het dorp en de naoorlogse toestroom van buitenaf maakten van Hoewelaken een waar religieus meerstromenland. Het "Fraanjekerkje" profiteerde echter niet

van die groei. Het aantal kerkgangers daalde gestaag. Niet alleen de toeneemende mobiliteit, maar ook de scheuring van 1953 deed de gemeente geen goed, zodat uiteindelijk tot sluiting van dit 'heerlijke' stationnetje overgegaan moest worden.

Uitwendige beroeringen tijdens de eredienst, waarbij lichamelijke een grote rol speelt, zijn niet alleen ongebruikelijk, maar ook ongewenst en zelfs ongeoorloofd. Ten diepste gaat het om de innerlijke 'beroeringen', gewerkt door Gods Geest. Die openbaren zich immers in een godvruchtige levenswandel. Daarover had ik graag wat meer gelezen in deze bundel.

Nijkerk,

G.C. van Haaren

VERDUIDELIJKING

Na broederlijk overleg tussen ds. A. Schreuder en ds. C.G. Vreugdenhil is gebleken dat laatstgenoemde van harte het synodale rapport 'De heilige huwelijke staat' onderschrijft en dat er in de recensie van zijn boek "Zuiver en heilig bewaren" in De Saambinder van 23 januari 2014 op dit punt daarom sprake is van enig misverstaan.

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Goudswaard:

ds. M. Karens te Werkendam;

Te Lelystad:

ds. M. Joosse te Hendrik-Ido-Ambacht;

Te Nieuwerkerk (Zld):

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke.

■ DOVENDIENST TE MIDDELHARNIS

Op **zaterdag 8 maart** hoopt ds. W.J. Karels voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Middelharnis, Landbouwweg 2. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS THOLEN 15 JANUARI 2014 TE NIEUWERKERK

Opening

Nadat ds. S. Maljaars namens de roepende kerk van Middelharnis de vergadering op de gebruikelijke wijze heeft geopend, spreekt hij woorden van welkom tot de aanwezigen in het bijzonder tot ds. J. van Belzen die het beroep van de gemeente Oosterland heeft mogen aannemen.

Ds. Maljaars memoreert o.a. het volgende.

Op 3 oktober 2013 overleed in de leeftijd van 91 jaar: Laurens Drooger. Hij diende de gemeente van Stad aan 't Haringvliet als ouderling van maart 1957 tot november 2007, dus ruim 50 jaar lang.

Diaken E. Boender te Stad aan 't Haringvliet heeft eind november 2013 zijn ambt als diaken neergelegd. Hij is 25 jaar ambtsdrager geweest, waarvan 18 jaar in Stad aan 't Haringvliet. Daarnaast is hij ongeveer 17 jaar voorlichter geweest van het Deputaatschap Bijzondere Noden.

Hierna spreekt ds. Maljaars een openingswoord n.a.v. Openbaring 4:3b: *En een regenboog was rondom den troon, in het aanzien den steen smaragd gelijk.*

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds. S. Maljaars, preses, oud. B. Both, scriba, ds. E. Bakker, assessor, oud. G.J. Koppelaar, assessor en oud. J. Bosman, quaestor.

Ds. J. van Belzen, die het beroep van de gemeente Oosterland heeft aangenomen, overhandigt de vereiste bescheiden. Deze worden in orde bevonden. Hierop doet hij kort verslag van de wijze waarop de Heere leidde en hem de weg wees naar de gemeente van Oosterland. De preses wenst ds. Van Belzen toe dat de Heere zijn bediening in Oosterland zal zegenen.

I.v.m. de overkomst van ds. Van Belzen worden de consulentschappen als volgt verdeeld:

Ds. E. Bakker: Middelharnis (met afd. Stad aan 't Haringvliet), Ooltgensplaat, Sint Annaland, Tholen (met afd. Sint Philipsland).

Ds. J. van Belzen: Dinteloord, Nieuwerkerk, Nieuwe Tonge, Oude Tonge, Poortvliet en Scherpenisse.

Ds. S. Maljaars: Dirksland, Herkingen, Melissant, Oosterland en Ouddorp.

Op de vorige classisvergadering is er een commissie ingesteld die de mogelijkheid moest onderzoeken wat betreft de toekomst van de gemeente Stad aan 't Haringvliet. De kerkenraad van die gemeente bestaat sinds kort uit slechts twee ouderlingen. De gemeente telt thans 26 leden en 10 doopleden. Er zijn geen mogelijkheden tot uitbreiding van de kerkenraad. Voor catechisaties en verenigingen zijn de leden al langere tijd aangewezen op de buurgemeente Middelharnis. Jonge gezinnen trekken weg. Genoemde commissie komt op grond van de feitelijke situatie unaniem tot de conclusie dat het toekomstperspectief voor de gemeente van Stad aan 't Haringvliet negatief is.

Op grond hiervan acht de commissie het zelfstandig voortbestaan van die gemeente niet mogelijk.

Na bespreking van het rapport neemt de classis de aanbeveling van de commissie over en besluit de classis om vanaf 15 januari 2014 die gemeente te doen voortbestaan als afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Middelharnis voor een nader door de kerkenraad van laatstge-

noemde gemeente te bepalen periode. Voor een t.z.t. definitieve vereniging met de moedergemeente Middelharnis is toestemming nodig van de classis. De preses richt zich met enkele gevoelige woorden tot de beide broeders en de verdere belangstellenden uit Stad aan 't Haringvliet. Het is met pijn in het hart dat deze beslissing moest worden genomen. Hij onderstreept de wens van ouderling J.W. Jelier, dat het genomen besluit in de gunst des Heeren zou mogen zijn.

Afgevaardigd worden naar de P.S. Zuid op 10 april te Goes: ds. E. Bakker en ds. S. Maljaars, en de ouderlingen H. Aarnoudse Azn., J. Bosman, B. Both, M. de Geus, J.A. Kardux en G.D. Roeland.

In 2014 zal er kerkvisitatie worden gehouden in de gemeenten Dirksland, Nieuwerkerk, Nieuwe Tonge, Oosterland en Oude Tonge. De visitatie zal gedaan worden door de predikanten E. Bakker, J. van Belzen en S. Maljaars met de ouderlingen B. Both, J.A. Kardux en A.N. van den Hoek.

In de ontstane vacature door het terugtreden van de huidige scriba, oud. B. Both, verkiest de vergadering als vaste scriba oud. M. de Geus van Middelharnis. De preses, ds. Maljaars, richt het woord tot de vertrekkende scriba, br. B. Both. Als zodanig verkoos de classis Middelharnis hem in haar vergadering van 15 januari 1973. Namens de vergadering wordt hij hartelijk dankgezegd voor het vele werk. De grootste verwaardiging is als we een plaats mogen krijgen bij de troon, waarover in het openingswoord is gesproken. Ouderling Both bedankt voor de gesproken woorden en wenst dat het laatste in vervulling zou mogen gaan, omdat dit alle menselijke waardering overstijgt. De scheidende scriba dankt alle aanwezigen hartelijk voor het genoten vertrouwen, de hulp en de ondervonden vriendschap.

Tot het samenroepen van de eerstvolgende vergadering van de classis, te houden op 8 september 2014 te Nieuwerkerk, wordt de gemeente van Nieuwerkerk aangewezen, aanvang: 19.30 uur.

Ouderling G.J. Koppelaar van de roepende kerk Middelharnis sluit de vergadering op de gebruikelijke wijze.

B. Both, scriba classis Tholen

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM OP 29 JANUARI 2014

Namens de roepende kerk van Den Helder opent ds. Heijkamp de vergadering.

Hierna memoreert hij allereerst het overlijden van ds. R. Boogaard. Deze overleed op 12 november 2013 op de leeftijd van 92 jaar. Zijn gehele ambtelijke periode als predikant heeft hij in onze classis mogen doorbrengen als predikant van de gemeente van Leiderdorp en daarna ook als emeritus predikant. Op 17 november 2013 overleed Willem Andreas Schalk op de leeftijd van 51 jaar. Hij mocht van 1991 tot eind 2012 de gemeente van Lisse dienen in het ambt van diaken.

Op 16 december 2013 overleed Cornelis Mekking, oud-diaken van de gemeente Leiderdorp, in de leeftijd van 83 jaar. Van 1967 tot 1983 mocht hij deze gemeente als diaken dienen.

Op 25 januari 2014 overleed Simon Baaij in de leeftijd van 84 jaar. Hij mocht van 1962 tot 1993 de gemeente van Lisse dienen. Eerst 3 jaar als diaken en daarna 28 jaar als ouderling.

De Heere gedenke de achtergebleven weduwen en kinderen.

Ouderling J.W. van Dijke mag de gemeente van Leiderdorp 25 jaar dienen in het ambt van ouderling.

Het moderamen wordt gevormd door: ds. G. Heijkamp, preses; C.W. Bos, quaestor; C. Vonk Noordegraaf, scriba en A. de Vreugd, assessor.

Ingekomen is een brief van het deputaatschap Emerituskas waarin het meedeelt geen landelijke bijeenkomsten meer te beleggen voor emeritus predikanten en predikantsweduwen gezien de beperkte opkomst. Het deputaatschap verzoekt de classis om haar taak in dezen te verstaan en persoonlijke zorg aan hen te besteden. Naar aanleiding van deze brief wordt de kerkenraad van Oosterend gevraagd om aandacht te schenken aan het echtpaar ds. Van Dijk en die van Enkhuzen aan mevr. Baaijens. Vanuit de classis is er een fruitbak bezorgd bij ds. Neele, die verzocht heeft de classis daarvoor te bedanken en deze hartelijk laat groeten.

Vervolgens komt het evangelisatiewerk aan de orde.

Evangelist Krijgsman brengt verslag uit over de evangelisatiepost te Amsterdam. Hieruit blijkt dat het Woord op vele manieren gezaaid mag worden.

Als coördinator van de post Alkmaar brengt C.J. v.d. Beek verslag uit over deze post. In 2013 zijn plaats van samenkomen voor de zondagse diensten en inloop in de wijk De Hoef op één plaats samen gebracht: 'Bij de Bron'. Sindsdien blijft het bezoekersaantal bij de inloop achter vergeleken met de Stationsweg. Wel is er goede deelname aan de maaltijden.

De ouderlingen J.W. van Dijke en C. Vonk Noordegraaf zijn aftredend als lid van de

Classicale Evangelisatiecommissie (CEC). Eerstgenoemde is bereid een herbenoeming te aanvaarden en wordt opnieuw benoemd. Ouderling Vonk Noordegraaf stelt zich niet langer beschikbaar. Het zoeken naar een opvolger heeft nog geen resultaat opgeleverd.

Om het financiële aspect binnen de CEC te versterken stelt de commissie voor dhr. G. Voorwinden uit de gemeente Amsterdam aan de commissie toe te voegen. Dit vanwege zijn financiële kennis en ervaring. De vergadering stemt hiermee in.

Gekozen worden als afgevaardigden naar de P.S. Noord-West op 8 mei te Utrecht: ds. G. Heijkamp en de ouderlingen (in alfabetische volgorde): C.W. Bos; K. Brandemann; J.W. van Dijke; A. Lindhout; G.J. van Pijkeren; G. Schipaanboord en C. Vonk Noordegraaf.

In de afgelopen periode is kerkvisitatie gehouden in de gemeenten van Amsterdam, Westzaan en Enkhuzen. Uit de verslagen blijkt dat het kerkelijk leven in alle drie bezochte gemeenten op orde is. De samenvoeging van de gemeente van Amsterdam en Zaandam en die van Andijk met Enkhuzen zijn soepel verlopen. Wat de vrucht op de prediking betreft is de algemene indruk dat deze schaars is, althans wat de openbaring naar buiten betreft. Dit baart dan ook zorg naast de zorgen die er ook zijn ten aanzien van de levensopenbaring, vervulling van de ambten en financiële zorgen met betrekking tot het schoolvervoer.

De preses meldt dat de visitaties te Opperdoes, Den Helder en Oosterend dit voorjaar gehouden zullen worden en dat er dan ook enkele gemeenten in het zuiden van de classis bezocht zullen worden.

Bij de rondvraag meldt Enkhuzen dat zij samen met afgevaardigden van reformatorische scholen een commissie hebben gevormd die zich zal buigen over de toenemende kosten van het schoolvervoer.

Westzaan meldt dat er groot onderhoud aan de kosterwoning en ook werkzaamheden aan de kerk moeten plaatsvinden. De kosten worden geschat op € 300.000. De kerkenraad wil hiervoor te zijner tijd ook financiële hulp van de classisgemeenten vragen.

Enkhuzen zal de classisvergadering bijeen roepen op 18 juni om 10.00 uur te Lisse, indien er punten ter bespreking zijn, of anders op 17 september.

Na een kort dankwoord vraagt de preses ouderling De Vreugd de vergadering te sluiten.

C. Vonk Noordegraaf, scriba

■ BROCHURE OUDERLING H. LIGTENBERG (1868-1945)

"Gelijk ik vanmiddag reeds opmerkte, is er een zware slag gevallen voor geheel Rijssen. Want het is geweest een voorbidder die de noden aan Gods genadetroon heeft opgedragen. Een zware slag voor u, gemeente!

Veertig jaren heeft hij in het ambt van ouderling gediend. Hij had in die jaren die hij als ouderling diende een getuigenis gekregen, dat hij Gode behaagde. Het is een zware slag, ook in de kerkenraad. Het is een zware slag, ook voor hem die thans voor u staat. Want zulken zijn steunsels, ook voor een leraar." Deze woorden sprak ds. W.C. Lamain op 13 januari 1945 bij de begrafenis van ouderling Hendrik Ligtenberg, die zes dagen tevoren zijn pelgrimsreis had mogen beëindigen. Zoals ds. Lamain opmerkte, was de overledene een vader in de genade en een leesbare brief van Christus. Hij zocht immers niet zichzelf, maar de ere Gods en het welzijn der zielen. Ouderen in de gemeente herinneren ouderling Ligtenberg mogelijk nog als 'de Toeteboer' of 'Köster Hendrieks'.

In de afgelopen maanden is er gewerkt aan een brochure (circa 40 pagina's) over het leven van Ligtenberg. Het is de bedoeling deze brochure in juni uit te geven. Belangstellenden kunnen de brochure bestellen door vóór 30 april 2014 € 2,50 (bij bezorging via de post € 5,25) over te maken op rekening 34.73.59.965 t.n.v. H. Harbers, Ter Weelstraat 28, 7462 RT Rijssen. Het is belangrijk om bij de overschrijving uw naam en adres te vermelden, zodat deze brochure bij u bezorgd kan worden.

R. van Kralingen

■ ZGG ZOEKT ONDERWIJS- VRIJWILLIGER GUINEE

Drie kinderen van het zendingsteam in Garama, Guinee, zijn voor het schooljaar 2014-2015 op zoek naar een leuke meester of juf. Heb jij een afgeronde Pabo-opleiding en interesse in een jaar werken op het zendingveld? Neem dan vóór 2 april contact op met ZGG voor meer informatie over deze vacature: www.zgg.nl/onderwijsvrijwilliger.

■ REGIONALE ZENDINGSMIDDAG TE SLIEDRECHT

Op **zaterdag 22 maart** organiseert de zendingscommissie van de Gereformeerde Gemeente te Sliedrecht een regionale zendingmiddag in de Boazkerk, aldaar, Rondo 325. Aanvang: 14.30 uur. Het thema voor deze middag is: "Opdat Mijn huis vol worde" (n.a.v. Lukas 14:23). De predikanten A.T. Huijser en J. van Rijswijk zullen een inleiding verzorgen. Namens het zendingsbureau zal de heer J. van Toor ons informeren over het werk op de zendingstvelden.

Er is een crèche voor kleine kinderen.

■ CONTACTMIDDAG VOOR MENSEN MET LICHAAMELIJKE BEPERKING

Op **zaterdag 22 maart** is er een contactmiddag voor mensen met een lichamelijke beperking. Deze bijeenkomst wordt gehouden in een zaal van de Geref. Gemeente te Middelburg-Zuid, Schoutstraat 1. Aanvang: 14.30 uur. Ds. E. Bakker hoopt te spreken over: 'Onbegrepen wegen' (n.a.v. Genesis 42: 36).

Belangstellenden welkom. Voor leden van Helpende Handen worden geen kosten in rekening gebracht. Voor niet-leden geldt een bijdrage van € 7,50. Mocht u zich als lid aanmelden dan is deze bijeenkomst alsnog gratis.

■ INFORMATIEBIJENKOMST 'AUTISME IN KERK EN GEZIN'

Hierbij nodigt de afd. Den Haag van Helpende Handen u uit voor een bijeenkomst over het thema "Autisme in kerk en gezin". Spreker is: mw. Van Hell-van Dijke, consulente bij Helpende Handen. Het doel van deze bijeenkomst is zowel het geven van informatie over autisme als het inventariseren van de vragen die er liggen op het gebied van autisme, zodat Helpende Handen in de regio hier passende activiteiten voor kan opzetten. Ieder is hartelijk welkom. Ook willen wij met name een beroep doen op de kerkenraden om aanwezig te zijn. De praktijk heeft uitgewezen dat dergelijke bijeenkomsten tot ondersteuning dienen van het pastorale werk in de gemeenten. Wilt u vooraf al vragen of opmerkingen

kwijt, dan nodigen wij u uit om deze per mail naar jaapvanrumpt@kliksafe.nl te sturen.

De avonden worden gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeenten van Boskoop op **dinsdag 18 maart** en in Den Haag op **donderdag 20 maart**, aanvang: 20.00 uur.

■ ZANGAVONDEN

Alblasserdam

Zangavond op **zaterdag 15 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de Eben-Haëzerkerk, Plantageweg 172 te Alblasserdam, m.m.v. het kinderkoor Jong Hamaäloth en het psalmzangkoor Tehilla. Appelloord door dhr. K.Bel, coördinator van het inloophuis In de Gouwstraat te Rotterdam. Collecte voor genoemd Inloophuis.

Ede

Psalmzangavond op **zaterdag 15 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de Oude Kerk van Ede. M.m.v. de psalmzangkoren: Crescendo en Jong Crescendo uit Ede en enkele instrumentalisten.

Opening, meditatie en sluiting door ds. A.A. Brugge. Meer info: www.crescendo-ed.nl

Gouda

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 8 maart**, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente, te Gouda, Nieuwe Gouwe O.Z. 2b, m.m.v. ds. G. Clements, Dirkslands Mannenkoor, het gemengd koor Sebanja uit Capelle a/d IJssel en het jongerenkoor Da Capo. Collecte voor ZGG.

Moerkapelle

Zangavond op **zaterdag 22 maart**, aanvang: 20.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Moerkapelle, m.m.v. de gemengde koren Asaf te Moerkapelle en Eben-Haëzer te Scheveningen en het koperkwintet HidiBrass. Spreker: ds. W. Harinck. Collecte t.b.v. de JBG-actie.

Tholen

Datheensamenzangavond op **zaterdag 15 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Tholen. Opening, meditatie en sluiting door ds. C. van Krimpen. Orgel: Pieter Heykoop. Collecte voor Adullam, Siloah en De Schutse.

■ WORKSHOP 'PSALMBRIEFJE'

Op **zaterdagmiddag 8 maart** organiseert afdeling Oost van de VOGG een workshop naar het Steendam-orgel in de Eben-Haëzerkerk in Apeldoorn, Zonedauw 8. Gastorganist is Marcel van de Ketterij. Thema voor deze praktische

workshop is "het psalmbriefje". De middag begint om 14:00.

Meer details over deze workshop kunt u vinden op de website van de VOGG: www.kerkenmuziek.nl

■ ORGELEXCURSIE NAAR EDE EN SCHERPENZEEL

De VOGG organiseert op **zaterdag 29 maart** een excursie naar de nieuwe orgels van de Geref. Gemeenten van Ede en Scherpenzeel. We beginnen om 13.00 uur in de Petrakerk in Ede, Lunterseweg 25. Om 15.00 uur vervolgen we het programma in de kerk van de Geref. Gemeente van Scherpenzeel, Renes 121. Meer informatie over deze excursie is te vinden op www.kerkenmuziek.nl.

■ JAARVERGADERING VERENIGING 'HERKENNING' TE VEENENDAAL

De Reformatorische Vereniging voor weduwen en weduwnaars van 50 jaar en ouder, 'Herkenning', hoopt op **zaterdag 15 maart** haar jaarvergadering te houden in de Adventkerk van de Geref. Gemeente te Veenendaal, Vijftien Morgen 51. Het thema dat centraal zal staan is: kerkverlating. Aanvang: 10.30 uur. Inloop vanaf 9.45 uur. Sluiting: 16.00 uur. Wilt u zelf voor uw lunchpakket zorgen?

Iedereen die tot deze doelgroep behoort is hartelijk welkom. Info: 0318-461244.

■ ZIN OM OP VAKANTIE TE GAAN

U bent hartelijk welkom op onze vakantieweken! De Commissie Vakantieweken 50+ reserveert jaarlijks een week in een gezellig en gastvrij hotel. De leiding is in handen van twee echtparen, die meegaan als uw stafleden. Er is volop gelegenheid om de naaste omgeving te verkennen. Twee keer gaat u wat verder weg met de bus. Binnen het ontspannende programma is er ook ruimte voor bezinning rondom Gods Woord. Op zondag worden de kerkdiensten bezocht in de dichtstbijzijnde Ger. Gem. We hebben gereserveerd:

Doorn: conferentiecentrum Kaap Doorn, 19-26 juli.

Putten: vakantiecentrum 't Hof van Putten, 9-16 augustus.

Deze weken zijn voor senioren die **volgende zelfstandig** en **redelijk mobiel** zijn. Voor verdere informatie en opgave per mail: www.vrouwenbondgergem.nl/ vakantieweken en kies voor 50+.

U kunt zich ook telefonisch aanmelden: mw. Bussink-Verhage, tel. 0318-552969. Prijs: € 590,- p.p. Toeslag eenpersoonskamer: € 25,-

Commissie Vakantieweken 50+

uur ds. M. Joosse; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 15.00 uur ds. C. Sonneveld; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Hoofddorp 9.30 uur ds. A.P. Baaijens; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Kapelle-Biezeling 10.00 en 15.30 uur stud. P.D. den Haan; Klaaswaal 9.30 uur ds. W.J. Karels en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. S.W. Janse; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 uur (H.A.) ds. H. Paul; Lelystad 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Meeuwen 14.30 uur ds. M. Karens; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. J. Driessen; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 uur stud. H.A. van Zetten; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur ds. S. Maljaars; Nieuwe-Tonge 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Nijkerk 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 14.30 uur ds. G. van Manen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oostburg 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Opheusden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Poederoijen 19.00 uur ds. L. Blok; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Puttershoek 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 18.30 uur stud. H.A. van Zetten; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 19.00 uur ds. G. Clements; Rotterdam-Centrum 15.30 uur ds. W. Harinck; Rotterdam-Zuidwijk 15.30 uur ds. H. Paul; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 19.00 uur ds. J. Driessen; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. A. Schot; Sprang-Capelle 9.30 en 15.00 uur stud. H. Brons; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 15.30 uur ds. R.A.M. Visser;

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 9 MAART 2014

Aagtekerke 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. P. Mulder; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 10.00 en 15.00 uur ds. E. Hakvoort; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 17.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Arnhem 10.00 en 16.00 uur stud. H. van der Heiden; Barendrecht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur stud. W.A. Zondag; Benthuizen 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Berkenwoude 15.00 uur ds. W.J. Karels; Bodegraven 19.00 uur ds. W. Silfhout; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. C. Harinck; Boskoop 16.00 uur ds. G. Hoogerland; Brakel 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Breda 14.30 uur ds. J. Schipper;

Capelle a/d IJssel-Middelwating 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 14.30 uur ds. H. Hofman; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 18.00 uur ds. J.M. Kleppe; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Doetinchem 18.30 uur stud. H. van der Heiden; Dordrecht 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur stud. W.A. Zondag; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 18.15 uur ds. R. Kattenberg; Enter 9.30 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 19.30

Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 14.30 uur ds. E. Bakker; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 uur ds. H. Hofman; Vlissingen 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 uur stud. P.G. Heijkamp en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. C. van Ruitenburg en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Westzaan 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Wierden 17.00 uur ds. K. Boeder; Woerden 10.00 en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Wolphaartsdijk 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Zwolle 15.00 uur ds. P. Melis.

■ MAANDAG 10 MAART 2014

Wolphaartsdijk 15.00 uur (huw.bev.) ds. C. Sonneveld;

■ WOENSDAG 12 MAART 2014 BIDDAG

Aalburg 9.30 en 15.00 en 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 14.00 en 19.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 14.30 en 19.30 uur ds. J.M. Kleppe; Arnhem 14.30 uur ds. A.A. Brugge; Barendrecht 14.30 en 19.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 14.00(H.D.) en 19.30 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 uur ds. F. Mulder en 19.30 uur stud. H.A. van Zetten en 14.00 uur stud. H.A. van Zetten; Beekbergen 10.00 uur ds. M. Mondria en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 uur ds. W. Harinck en 19.30 uur stud. W.A. Zondag; Berkenwoude 10.00 uur ds. W. Visscher en 19.30 uur ds. G. Pater; Bodegraven 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. H. Paul; Borssele 14.00 uur stud. P.D. den Haan en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Boskoop 15.00 uur stud. H. van der Heiden en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 19.45 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 9.30 uur ds. W.J. Karels en 19.45 uur ds. A. Moerkerken en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; De Valk-Wekerom 9.30 en 14.00 en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 9.30 uur ds. K. Boeder en 15.00 uur ds. C. Hogchem; Doetinchem 9.30 en 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 14.30 en 19.45 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 en 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Enkhuizen 14.30 en 19.30 uur

ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J. van Laar; Enter 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Genemuiden 9.30 en 19.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 14.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 14.30 en 19.30 uur ds. L. Blok; Gouda 14.30 en 19.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 14.30 uur ds. H. Paul en 19.30 uur ds. J. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Groningen 14.30 en 20.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; Hardinxveld-Giessendam 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hoedekenskerke 10.00 uur stud. P.D. den Haan en 14.30 uur ds. S.W. Janse; Hoogeveen 9.30 uur ds. J.B. Zippro; Houten 10.00 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Kapelle-Biezeling 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Klaaswaal 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.30 uur ds. G. Beens; Kortgene 18.30 uur ds. S. Maljaars; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur en 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg en 14.30 uur ds. W. Silfhout; Kruiningen 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leiderdorp 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.30 uur stud. H. van der Heiden; Lelystad 14.30 en 19.30 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur stud. W.A. Zondag; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J.J. Tanis; Moerkapelle 14.30 en 19.00 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 en 16.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 uur ds. S. Maljaars en 18.30 uur stud. P.D. den Haan; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. E. Bakker; Nijkerk 9.30 en 19.30 uur ds. E. Hakvoort; Nisse 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Nunspeet 9.30 en 14.30 en 19.30 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 en 14.30 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 uur ds. M. Golverdingen en 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Opheusden 10.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Rhenen 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Rijssen-Noord 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.30 uur ds. S. Maljaars; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 en 19.30 uur ds. M.J. van Gelder; Scherpenzeel 10.00 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 14.30 uur ds. J.S. van der Net; Sliedrecht 9.30 en 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. G.M. de Leeuw en 19.30 uur ds. E. Bakker; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 14.00 (H.D.) en 19.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 14.30

en 19.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 19.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur stud. H. Brons; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlissingen 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Waarde 9.30 en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 14.30 en 19.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 14.30 uur ds. A. Verschuure en 19.30 uur ds. B. Labee; Werkendam 10.00 en 19.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Woerden 10.00 uur stud. H.A. van Zetten en 19.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 uur ds. R.A.M. Visser; Yerseke 9.30 en 14.00(H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 19.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 15.00 en 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 14.30 uur ds. A.T. Huijser en 19.30 uur ds. M. Joosse; Zwolle 9.30 en 19.30 uur ds. J.W. Verweij.

■ DONDERDAG 13 MAART 2014

Dinteloord 10.00 uur ds. B. Labee en 19.00 uur ds. J. Schipper; Meeuwen 19.30 uur ds. A. Schot; Naaldwijk 19.45 uur ds. J.J. van Eckeveld; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. J. van Belzen; Oostburg 10.00 en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Poederoijen 14.30 en 19.00 uur ds. A.T. Huijser; Rhenen 13.30 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder; Terneuzen 14.30 en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser.

■ VRIJDAG 14 MAART 2014

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 13.30 uur (huw.bev.) ds. W. Silfhout.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 9 MAART 2014

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 uur ds. R.A.M. Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ WOENSDAG 12 MAART 2014 BIDDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 19.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 19.30 uur evang. J. Krijgsman; Tilburg (Offenbachstraat 105) 19.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Jubileum Koster Spijkenisse

In maart van dit jaar is het 40 jaar geleden dat dhr. L.G. Harlaar zijn werkzaamheden als koster voor onze gemeente startte. 40 jaar lang heeft hij week aan week gedaan wat nodig is om de erediensten ongestoord en met orde te kunnen laten plaatsvinden. We mogen zeggen dat hij dat werk in alle stilheid en getrouwheid en met de liefde van zijn hart heeft mogen doen. De kerkenraad is hem, maar ook zijn vrouw, die hem trouw terzijde stond, hiervoor erkentelijk.

De kerkenraad wil het kostersechtpaar in verband hiermee een receptie aanbieden. Deze zal plaats vinden op 14 maart a.s. van 20.00-22.00 uur in de zaal van ons kerkgebouw: Willemshoevelaan 4, 3202 GR Spijkenisse. Alle (doop)leden van de gemeente, oud-(doop)leden of andere belangstellenden worden hiervoor van harte uitgenodigd.

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente Spijkenisse

Te Huur in Rijssen

vakantiewoning voor 2 personen.
Op loopafstand van centrum en Ger.
Gem. Bel voor info
0548 - 521710 of 06 - 148 72 273

Te huur in Garderen.

Vakantiewoning, 2/10 pers.
alles aanwezig, incl. fietsen.
vrij voor week 29 en na week 34.
tel. 06-30792137 / 06-20409672.

ORGEL - IMPROVISATIELESSEN

voor jong en oud in de Herv. kerk Harmelen, Veen en Puttershoek.
o.a. improvisatieboek met 50 variaties over de Psalmen.
Gijsbert Lekkerkerker
tel 0348 444 780
Les om de 14 dagen

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen?

Voor € 495,- all-in per week staat uw stacaravan in Oostenrijk klaar. Nederlandstalige kerkdiensten en recreatieactiviteiten voor jong en oud.
Meer info: www.es-vakanties.nl
of bel 055 3030083

„WAT WIL JE MET JE STUDIE GAAN DOEN?”

Misschien weet je zelf niet eens het antwoord op die vraag. Je vraagt je af hoe je leven van betekenis kan zijn – voor de mensen om je heen, maar ook in de ogen van God. Op drie interactieve studentenavonden gaan we met inspirerende mensen in gesprek over je roeping, of dat nu in de zending, in de zorg, in het gezin of in de politiek is...

» DATUM & LOCATIE

Wo 26 maart: Ds. J. IJsselstein
Wo 16 april: Sarina Brons – van der Wekken
Ma 12 mei: Elbert Dijkgraaf

Tijd: 19:30 uur
Waar: Driestar College Leiden

KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP
WWW.STUDENTENGG.NL/
CONFERENTIES

Opgeven: studentenavondleiden@gmail.com

» STUDENTENAVONDEN IN LEIDEN

Leven vol betekenis

Van Manen
timmerbedrijf

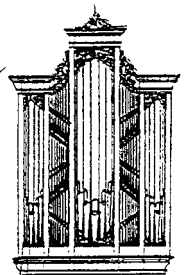
kerkbanken
bankstofferling
kansels
doopvonts
lessenaars
collectezakken

Timmerbedrijf Van Manen B.V.
Puurveenseweg 47 | Kootwijkerbroek
t (0342) 44 29 60
www.timmerbedrijfvanmanen.nl

Luxe fotokaarten

voor elke gelegenheid
Scherpe prijs voor uw eigen
vereniging en/of goede doel.
www.scheurfotokaarten.nl

*Orgelmakerij
Boogaard*

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauroatie-Stem- en onderhoudswerk.

Boek nu uw **vakantie** bij
Camping Bosbad Zwinderen.
Een **gezellige familie camping**
met **zwembad** in Drenthe.
Nieuw! Verhuur compleet
ingerichte tenten.
[www.campingbosbadzwinderen.nl /](http://www.campingbosbadzwinderen.nl/)
0524-291680

Jonge vrouw zoekt werk!
NW-Lekkerland e.o., 20jr, SAW-4,
ervaring psychiatrie ouderen
en kinderen. Tel. 06-34372021

Psalmzangavond
Ger. Gemeente Apeldoorn
DV zat. 22 maart 2014
m.m.v. Barneveldse en Rijssense
bovenstemgroep o.l.v. L. van Lagen
Peter Wildeman: orgel
Ds. A. Schot: meditaties
Aanvang: 19.30 uur - toegang: vrij
Collecte t.b.v. St. Hudson Taylor

Jong stel zoekt per direct (huur)-
woning, omgeving Alblasterdam /
Hardinxveld-Giessendam.
Contact: afkebout@gmail.com

Op jouw dag...
...stijlvol gekleed!

Bij den Engelsman & van Driel
ga je stralend de deur uit.

Maak een afspraak
zodat privacy is
gegarandeerd

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
maandag gesloten, vrijdagavond koopavond

www.denengelsmanenvandriel.nl

0182-351520
voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begrafenisverzorging

www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Psychologiepraktijk Van Pelt

**Behandeling van volwassenen
met psychische problemen**

Rozenhof 33-303 • 3311 JT Dordrecht
T 078-2000250 • E info@praktijkvanpelt.nl
www.praktijkvanpelt.nl

Vakantiewoning "Haus Irmgard"
Gelegen op de Hunsrück (Duitsland)
± 25 km vanaf de moezel en
± 25 km vanaf de Rijn.
25 slaapplekken, onderverdeeld in
div. appartementen.
www.hausirmgard.nl 06-21291825

Te huur in Garderen:
Mooie ruime vakantiebungalow
grenzend aan het bos.
V.a.g.v., 10 pers., Wifi aanwezig,
www.bungalowgarderen.nl
Voor info: 0180-313155
of 06-38204213

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

 Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

ZGG zoekt zendingswerkers

Evangelisten

Albanië, Ecuador en Guinee

Theologisch toerusters

Albanië en Ecuador

Kijk voor meer informatie op www.zgg.nl/vacatures
of bel 0348 - 489 950. Reacties ontvangen we graag
voor 28 maart 2014.

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

VERPLEEGHUIS Salem 'Zo werkt Zorg'

Open Dag
D.V. zaterdag 15 maart a.s.
10.00 tot 15.00 uur
Verpleeghuis Salem

Tijdens de Open Dag van Zorg en Welzijn laten wij u graag zien hoe de zorg in Verpleeghuis Salem écht werkt:

- Woon een workshop bij over:
 - Verpleeghuiszorg nodig! Wat nu?
 - Omgaan met dementie
 - Palliatieve zorg
 - Zo werkt en leert Salem!
- Kom naar het Open Huis van 'Fitness voor senioren'
- Woon demonstraties bij van valpreventie of tillen & transfereren
- Bezoek de stands van P&O, Maatschappelijk Werk en het Vrijwilligerswerk
- Woon enkele bewonersactiviteiten bij
- Laat de kinderen genieten in de knutselhoek in de nieuwe Orangerie

WEEK VAN ZORG EN WELZIJN
ZO WERKT ZORG

Kijk voor het volledige programma en voor de aanvangstijden van de workshops op: www.salem.nl

Vlietlaan 2 - 2986 AZ Ridderkerk - T (0180) 452 152 - F (0180) 452 158 - E verpleeghuis@salem.nl - I www.salem.nl

afgebeeld: aanpak van de zorg voor de oudere ouderling met zorg

Te koop Prijs € 330.000 k.k.
Beekenstein 82 te Dordrecht
2011 geh. gerenov. Alle kozijn en
rabatdelen geheel kunststof.
6 slaapk. 530 m3 inh. Dichtbij Reform.
scholen en Hollandse Biesbosch en N4
richt. Rotterdam en Breda.
Zie Kooymann Eigen Huis
Tel. 0800-2022

Kampeervakantie
Welkom op Grevelande, tussen
de groene akkers van Flakkee.
Saamhorig in eigen sfeer.
Op loopafstand van **kerk**.
Geniet van rust en ruimte,
op onze boerenlandcamping.
Vlakbij Grevelingenmeer en kerk.
20 km van **Noordzee** en Zeeland.
Luxe sanitair en **kruidentuin**.
Samenzang. Workshops.
www.Grevelande.nl 0187-669317
fam. Lies en Beijke v.d. Velde

Woonzorgcentrum Huize Marijke
te Doorn heeft kamers beschikbaar.

Heeft u zorg nodig en wilt u een ruime
kamer en veel persoonlijke aandacht?

Kijk op www.huize-marijke.nl voor
meer informatie of bel met
Arie Boogaard 06-43984714

Heden is bij ons verschenen:
**Ds. A.W. Pink: "Het spreken van de
Borg op Golgotha" € 14,95**
Inhoud 7 kruiswoorden uitgelegd

Boekhandel - uitgeverij
van Wijngaarden
Vliegersvelderlaan 15
3771 XE Barneveld
Tel. 0342-417335

Ook in de boekhandel verkrijgbaar

**Rust en ontspanning in de
prachtige Eifel!** Ruime apparte-
menten te huur. Inl.: 0049 6594
258990 en www.huizesolagrati.nl

Alle nieuwe titels
www.derooboeken.nl
078 - 6124081

Voor het leveren en leggen van **na-
tuurstenen- en keramische vloeren**.
Alleen **eerste klas kwaliteit** en steeds
de **laagste prijs**. Tegelzettersbedrijf
J. Slingerland, 0184-611917.

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

JA, IK WIL...
EEN RIKKOERT RING GRATIS

SETPRIJS INCL.
DIAMANT € 1347,-

De voordeligste ring
GRATIS
U betaalt:

€ 719,-*
* Prijswijzigingen voorbehouden.

Huismerk: keuze uit meer dan 200 modellen.

UNIEKE TROUWRINGENGALERIE
met meer dan 1000 ringen!

Exclusief dealer van o.a.: Acredo, Aller, Colom,
Desiree, Martinshof en Saint Maurice.

Alle overige merken 10% KORTING (m.u.v. Acredo)

CGO
CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Heb jij een boodschap aan jongeren?

Denk je over een baan als leraar godsdienst? De opleiding voor dit prachtige beroep kun je volgen aan de hbo-opleiding van de CGO. Informatie over deze opleiding wordt gegeven op D.V. zaterdag 8 maart tussen 10.00u. en 14.00u. in het gebouw van christelijke hogeschool Driestar *Educatief*, Burg. Jamessingel 2 te Gouda.

Kijk voor meer informatie op www.cgo.nu.

Voor bevoegde docenten zijn er aantrekkelijke vrijstellingen mogelijk!
Volgende voorlichtingsmomenten zijn gepland op D.V. dinsdag 13 mei en woensdag 14 mei.

RIKKOERT
SCHOONHOVEN'S
JUWELIERSHUYS

HAVEN 1-13
SCHOONHOVEN
TEL (0182) 38 26 51
BURG. ROOSSTR. 22
LEKKERKERK
TEL (0180) 66 14 90
INFO@RIKKOERT.NL
WWW.RIKKOERT.NL

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw · restauratie · overplaatsing · onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

VOGG

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

begravenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Begravenisonderneming H. de Jongh
De Jongh
P.H. van der Leer
D.D.E. Melieste

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen.

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611154
Waardeveld 0418 - 652039
Werkendam 0183 - 701017
Papendrecht 078 - 6412740

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Begravenisverzorging I. Janssen

Dag en nacht bereikbaar op
0113 - 33 09 36
06. 53 23 73 20

Dienstverlening in geheel Zeeland

www.begravenisverzorging-janssen.nl
Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle

Wij verzorgen geen crematies

AMBTSKLEDING...

Klamar's
FASHION

's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl

ADVIES AAN HUIS MOGELIJK!

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwend, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan **kinderen, jongeren en volwassenen** met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Traumatische ervaring(en)
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autisme Spectrum Stoornis

Voor meer informatie of aanmelding:
078 - 69 32 808

Adres: Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

Psychologenpraktijk Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Van Horssen bv
BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Agathos

- Nette hulp bij het huishouden voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met autisme?
- Weer een gezellige gezinsmaaltijd?
- Hulp bij het douchen voor uw moeder door een bekwaame verzorgende?
- Mantelzorgondersteuning?

Agathos is een reformatische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper 010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman 0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begravenisondernemingtreur.nl
info@begravenisondernemingtreur.nl

Begravenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Brand- en inbraakbeveiliging
Telecommunicatie
Airconditioning
CV-onderhoud
Elektra
Ventilatie
Loodgieter

AKTIE bv

Koeling in uw Kerk(gebouw)
Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

**OMMEN - Bergzicht
HARDENBERG - Kleine Belties
BAKKEVEEN** - 4 km van Drachten -
niet duur! AMELAND - TERSCHELLING
stacars/chalets Tel. 0512-516096
of zie www.vdsluisvakanties.nl

Te huur 1 pers. appartement
te **Ederveen** in buitengebied .
tel. 0318-571947 na 19.00 uur

LETHBRIDGE, Canada. Gaat u op
vakantie naar Alberta? Verblijf dan
in een van onze gezellige cottages!
Ernst en Louise Sluimers
00-1-403-329-8181
website: www.elbas.com

**Te huur, 6 pers. zomershuis
te Ouddorp (Goeree)**
v.a.g.v. Dicht bij zee.
Met wasmachine en fietsen.
Nog enkele weken vrij in mei en
juni. En de weken 27, 28, 34, 35 en na
week 39. Info: 050-5347334

4-6 pers. vakhuis VELUWE (Stroe)
Rust & ruimte 06-21420647
of mail molshoop@solcon.nl

Rijssen/Holten Te huur ruime
6 pers. stenen bungalow met cv, ww,
wasm, droger. Ruime tuin
met veel privacy en op het zuiden.
Info 0180-521219

**De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten**

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

begeleid wonen
dagbesteding
opleiding
vrije tijd

Stichting Charitas
voor passende zorg

Geïnteresseerd in ons werk? Kijk voor meer informatie op www.charitazorg.nl

Wilt u kleiner gaan wonen. Te huur 1 à
2 pers huisje, in buitengebied kijk op:
www.rijnwaard-waardenburg.nl
of bel 0653933283

T.h. in **ZEELAND**, vakantiewoning
6-8 personen. Schoon, ruim, sfeervol!
Tel: 0113-302209
www.boerderijvakantiezeeland.nl

Te huur luxe gastenverblijf in onze
tuin. Veel privacy, eigen terras.
2-3 pers. Rolstoelvriendelijk.
Nabij kerk, centrum. Fietsen aanw.
Valkseweg 8 Barneveld.
Tel. 0342-412663

Te huur voor vakantie
of bed & breakfast: nostalgische
schaapskooi voor 4 personen
op de Veluwe in Stroe, 5 min. van bos
en heide. Tel. 06 - 22 37 62 20
www.schapenhok.nl

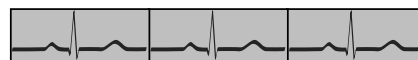
Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon TEGELOUTLET veel keuze, vanaf € 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vaklandig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Zorggroep Sirjon is een landelijke zorgaanbieder, die actief is op het terrein van zowel de ouderenzorg als de zorg en dienstverlening aan mensen met een verstandelijke beperking. Deze unieke combinatie is het gevolg van de fusie van een tweetal reformatorische zorginstellingen, SVRO en Siloah. Onder een centrale holding en gefaciliteerd door een landelijk servicecentrum, bieden beide werkmaatschappijen identitaire zorg vanuit een reformatorische mens- en zorgvisie. In verband met de aanstaande pensionering van de voorzitter van de Raad van Bestuur komt de Raad van Toezicht graag in gesprek met kandidaten voor de functie

Voorzitter Raad van Bestuur m/v

Charismatische verbinder die de externe ontwikkelingen vertaalt in een breed gedragen koers

Waar komt u te werken?

- De zorggroep (35 miljoen omzet, ruim duizend medewerkers) kent een tweehoofdige Raad van Bestuur, die leiding geeft aan vijf managers die samen het managementteam vormen. Het kantoor van Zorggroep Sirjon is gevestigd in Ridderkerk
- De zorg voor mensen met een verstandelijke beperking betreft zowel intramurale als extramurale zorg en wordt geboden op en vanuit zo'n 25 locaties, verspreid over het land. De ouderenzorg betreft eveneens zowel intramurale als extramurale zorg en wordt geboden op enkele locaties, verspreid over het land. Het vergroten van de extramurale zorg- en dienstverlening is een belangrijk speerpunt
- De reformatorische identiteit is een belangrijke onderscheidend kenmerk in de zorg- en dienstverlening aan de doelgroep. Er is een actieve betrokkenheid bij en participatie van familie en kerkgenootschappen bij de zorg en het welzijn van de cliënten

Uw uitdaging

- U bent in staat om, samen met uw collega bestuurder (met aandachtsgebied zorg) en het managementteam, de veranderingen in het externe krachtenveld (o.a. extramuralisering, transitie richting WMO, scheiden wonen, welzijn en zorg) te vertalen in nieuwe zorgarrangementen en dienstverleningsconcepten voor de doelgroep
- Als leider van de organisatie bent u zowel in-

tern als extern het boegbeeld en weet u draagvlak te verwerven voor de verdere professionalisering en positionering van uw zorginstelling

Uw profiel

- Betrokken voorzitter met hart voor de zorg en visie op de actuele ontwikkelingen in de zorgsector, die vanuit een bedrijfskundige achtergrond meerwaarde kan bieden aan de samenhang binnen de organisatie. Besluitvaardige bestuurder die de principes van dienend leiderschap toepast om het managementteam te coachen en te stimuleren tot optimale prestaties van het primaire proces
- Communicatief vaardig strateeg, die kan schaken op meerdere borden en winnende coalities kan sluiten. Ervaren bestuurder, die de intrinsieke waarde van medezeggenschap erkent en herkent
- U hebt aantoonbare affiniteit met het bieden van identitaire zorg vanuit een reformatorische mens- en zorgvisie en onderschrijft de grondslag van de zorggroep

Interesse?

- Voor vragen over de functie kunt u bellen met Robert Schurink, arts via 0343-420001. Mocht u het uitgebreide informatiepakket willen ontvangen dan kunt u dat kenbaar maken aan drs. Angela Iuliano, via iuliano@cortexgroup.nl. Uw motivatiebrief en CV kunt u sturen aan schurink@cortexgroup.nl